

Tribuna școlii

Revistă editată de
Ministerul Educației și Învățământului
și Uniunea Sindicatelor
din Învățământ, Știință și Cultură

ANUL XIII (XXXIV) Nr. 285 (1 371)

Simbătă 15 martie 1986

12 pagini — 2,50 lei

„Viața, realitățile demonstrează cu putere justețea politicii partidului nostru comunist, care aplică creator adevărurile și legitățile generale ale socialismului științific, concepția revoluționară, materialist-dialectică și istorică, la condițiile concrete din România. Pe baza rezultatelor obținute, a realităților, putem spune că partidul nostru comunist își îndeplinește cu cinste misiunea ce și-a asumat-o de a conduce întregul popor pe calea socialismului și comunismului, a bunăstării și fericirii, a întăririi continue a independenței și suveranității României”.

NICOLAE CEAUȘESCU

65 DE ANI DE LA FĂURIREA PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

La 8 mai, anul acesta, poporul nostru, clasa muncitoare sărbătorește 65 de ani de la făurirea gloriosului Partid Comunist Român, care, din primul moment, a înscris pe stindardul său de luptă făurirea societății socialiste, comuniste în România.

Continuator al luptelor pentru dreptate socială și eliberare națională purtate de poporul român, al eforturilor și jertfelor sale pentru independența națională și formarea statului național unitar, Partidul Comunist Român s-a dezvoltat ca forță politică înaintată a societății, cu rădăcinile adânc impinzate în solul realităților naționale.

Clasa muncitoare din țara noastră, ale cărei începuturi datează din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, și-a constituit, încă în prima jumătate a secolului al XIX-lea, organizații proprii. Ca urmare a dezvoltării clasei muncitoare, a perfecționării organizării sale, a însușirii ideilor socialismului științific, în 1893 s-a creat Partidul Social-Democrat al Muncitorilor din România. Înfăptuirea, în 1918, a statului național unitar român, operă a întregului popor, a avut o înfruntare pozitivă asupra întregii evoluții economice, politice și sociale a țării.

În aceste împrejurări, atenția și preocuparea esențială a mișcării socialiste din țara noastră a fost realizarea unificării partidelor socialiste din România. Activitatea pentru realizarea unificării avea loc concomitent cu participarea clasei muncitoare la înfăptuirea reformelor ce se impuneau

ca urmare a realizării statului național unitar și a consolidării acestuia.

În anii 1919—1921, ca urmare a unei intense activități ideologice, organizatorice, s-au realizat condițiile necesare făuririi partidului comunist al clasei muncitoare din România. Delegații aleși în primăvara anului 1921, în toate secțiunile Partidului Socialist, au primit din partea organizațiilor locale mandate pentru a vota transformarea partidului socialist în partid comunist.

La 8 mai 1921, cu 65 de ani în urmă, s-au deschis, la București, lucrările Congresului care a hotărât făurirea Partidului Comunist Român. În centrul lucrărilor Congresului s-au aflat dezbaterile asupra programului partidului comunist, a programului agrar, problemele esențiale ale luptei clasei muncitoare. Raportul, dezbaterile au orientat Congresul pentru transformarea Partidului Socialist în Partidul Comunist Român. „Făurirea Partidului Comunist Român — arată tovarășul Nicolae Ceaușescu — a fost urmarea logică a maturizării mișcării revoluționare, socialiste din România, a afirmării clasei muncitoare pe arena națională, ca forță socială cea mai înaintată, mai progresistă, constituind victoria concepției materialist-dialectice și istorice”.

De la începutul activității, Partidul Comunist Român s-a afirmat ca centru organizator, conducător al luptei clasei muncitoare împotriva asupra și exploatarea capitaliste, pentru apărarea independenței și suveranității

patriei. După cum este cunoscut, în anul 1924 Partidul Comunist a fost scos în afara legii. În pofida greutăților multiple care au fost întâmpinate de Partidul Comunist Român, clasa muncitoare a străbătut un drum glorios, ridicându-se cu hotărâre împotriva pericolului fascismului și războiului. Îndeosebi după instaurarea regimurilor totalitare într-un șir de țări din Europa și, mai ales, a hitlerismului în Germania, în România lupta forțelor revoluționare, democratice, antifasciste a cunoscut o deosebită amploare.

În iunie 1933 a fost creat Comitetul Național Antifascist, în conducerea căruia a fost ales tovarășul Nicolae Ceaușescu. În anii ce au urmat au avut loc puternice demonstrații antifasciste la care au participat muncitori, țărani, intelectuali, tineri și vîrstnici, bărbați și femei. O rodnică activitate a desfășurat în acest timp tovarășul Nicolae Ceaușescu în rîndurile tineretului, fapt pentru care în repetate rînduri a fost arestat. În ianuarie 1936 a fost din nou arestat și judecat, împreună cu un grup de tineri muncitori, de tribunalul militar din Brașov, între 27 mai — 5 iunie 1936. Procesul a avut un puternic ecou în rîndul opiniei publice din țară și peste hotare. În pofida anilor grei de temniță și apoi, după eliberarea din închisoare, a urmării exercitate de organele represive, tovarășul Nicolae Ceaușescu a desfășurat o amplă activitate revoluționară, avînd un rol de-

terminant în organizarea Marii demonstrații antifasciste și antirăzboinice de la 1 Mai 1939. Amplele acțiuni de luptă desfășurate sub conducerea Partidului Comunist Român au barbat, pentru un timp, ascensiunea spre putere a grupărilor fasciste.

În toamna anului 1940, ca urmare a presiunilor și amestecului brutal al Germaniei hitleriste, în România a fost instaurată dictatura antonesciană. Din primul moment Partidul Comunist a organizat și condus puternica mișcare de rezistență a clasei muncitoare, a întregului popor român. Ca urmare a luptei eroice organizate și conduse de comuniști, a fost răsturnată dictatura militară-fascistă, s-a înfăptuit, începînd cu 23 August 1944, Revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă.

În perioada ce a urmat, prin munca și efortul clasei muncitoare, sub conducerea comunistilor, s-au pus temelii trainice României socialiste de azi, ca țară prosperă, liberă, independentă și suverană.

La a 65-a aniversare, a Partidului Comunist Român, clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, întregul nostru popor, în strînsă unitate în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, înfăptuiesc hotărîrile Congresului al XIII-lea al partidului, acționează cu hotărîre pentru edificarea societății socialiste și comuniste pe pămîntul României.

Conf. univ. dr. ION ARDELEANU

CONSTRUCTORII AI VIITORULUI

Absolvenții din acest an al învățămîntului liceal, profesional și superior din țara noastră vor participa direct, ca și viitoarele generații de absolvenți, la înfăptuirea marilor obiective ale celui de-al VIII-lea cincinal, la transpunerea în viață a Programului partidului nostru de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism. Așa cum arată secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la Congresul științei și învățămîntului, reamintind obiectivele stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului, pînă în anul 1990 țara noastră va trece de la stadiul de țară în curs de dezvoltare, la unul superior, de țară mediu dezvoltată, iar în perspectivă, în anul 2000, România va deveni o țară socialistă multilateral dezvoltată, în care vor fi create condițiile pentru afirmarea cu putere a principiilor comuniste de muncă și viață. „În concordanță cu noile obiective strategice — sublinia secretarul general al partidului — cercetarea științifică și tehnologică, precum și învățămîntul trebuie să fie în primele rînduri în desfășurarea întregului proces revoluționar în noua etapă de dezvoltare a țării”.

Este o apreciere care a fost primită cu deosebită mîndrie de toți slujitorii școlii, de întregul personal didactic, care în același timp implica o responsabilitate crescută pentru traducerea în viață a indicatorilor ce revin învățămîntului. În cuvîntarea rostită de tovarăsa academician doctor Inginer Elena Ceaușescu, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, la încheierea lucrărilor Congresului științei și învățămîntului, se arăta cu claritate care sînt marile sarcini ce revin cadrelor didactice în dezvoltarea social-economică a patriei noastre. „Școala trebuie să asigure pregătirea temeinică de muncitori și specialiști cu un larg orizont de cunoștințe profesionale, de specialitate, capabili să stăpînească și să dezvolte tehnica modernă, să se integreze cu bune rezultate în munca întregului popor pentru dezvoltarea economică și socială a țării, pentru construirea orînduirii socialiste”.

În raportul prezentat la Congresul al XIII-lea și în cuvîntările rostite cu diferite alte prilejuri, secretarul general al partidului a evidențiat faptul că țara noastră trece, în această etapă, de la dezvoltarea extensivă la o dezvoltare intensivă, ceea ce presupune realizarea unei calități superioare a întregii noastre activități. Una dintre problemele importante o constituie înfăptuirea, în cele mai bune condiții, a programului energetic, pentru asigurarea energiei necesare activității de producție și pentru satisfacerea ce-

OCTAVIAN BUZESCU

(Continuare în pag. a 4-a)

ORIENTAREA SCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ

ÎN CONCORDANȚĂ CU CERINȚELE SOCIAL-ECONOMICE

În concepția Partidului Comunist Român, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, școala este esențialul factor de progres economico-social, implicată profund și responsabil în activitatea de pregătire și perfecționare a întregii forțe de muncă angajate în transformarea revoluționară a societății noastre socialiste.

Considerăm că învățămîntul maramureșean, puternic conectat la mutațiile ce

se petrec în structura social-economică a României socialiste, a contribuit și con-

Lector univ. dr. ELVIRA SUCIU
inspector școlar general al Județului
Maramureș

Lector univ. dr. TOMA HUTIRA
Institutul de Învățămînt Superior
Baia Mare

(Continuare în pag. a 9-a)

Copiii patriei, viitorul patriei

„ȘOIMII PATRIEI”

DINTR-O BOGATĂ PALETĂ DE ACȚIUNI EDUCATIVE

In scrisorile lor, multe educatoare îndrumătoare ale grupelor de șoimi ai patriei ne împărtășesc variate aspecte din experiența dobândită în cadrul acțiunilor organizației „Șoimii patriei”. Prezentăm, în cele ce urmează, câteva fragmente din unele articole, mai semnificative.

● Pentru a favoriza cunoașterea de către copii a vieții și activității tovarășului Nicolae Ceaușescu, ne-am programat povestirea „Gorunul cel tânăr de la Tebea” de D. Almaș. În activitățile anterioare le-am vorbit copiilor despre locul nașterii tovarășului Nicolae Ceaușescu, despre copilăria zbuciumată, viața grea pe care a dus-o în anii ilegalității. Apoi, am alcătuit fotomontajul „Stejarul din Scornicești”, alcătuit din imagini, decupate din reviste, în mijloc cu imaginea casei în care s-a născut și a copilăriei tovarășului Nicolae Ceaușescu. Acest fotomontaj cu aspectele prezentate a fost cu-

noscut din timp de copii. Apoi, prin intermediul televiziunii, am putut să-i informăm despre vizitele făcute de tovarășul Nicolae Ceaușescu în județele țării, despre cuvântările ținute cu aceste prilejuri și grija sa statornică pentru ca fiecare județ să aibă o industrie și o agricultură dezvoltate, despre darea în folosință a grandioasei opere „Canalul Dunăre — Marea Neagră”. Copiii au fost puternic impresionați. (Educ. Maria I. Popescu, Grădinița din Piriienii de Sus, comuna Livezi, educ. Maria N. Curea, Grădinița din Tina, comuna Livezi, județul Vâlcea).

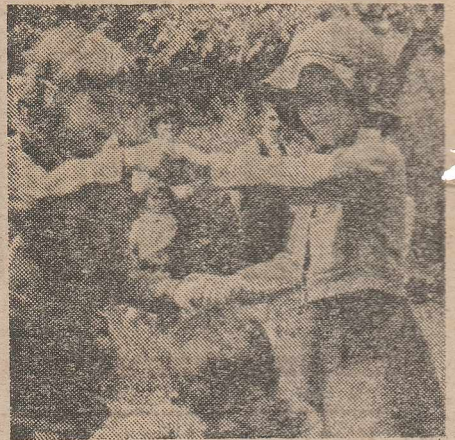
● Grădinița noastră aflându-se într-o zonă în care se construiește mult și în care transformările edilitare apar la fiecare pas, copiii au vizitat cartierul Aviației II din Herăstrău și cartierul Aviației din Băneasa, putând astfel să facă și unele comparații între acestea. Apoi, au vizitat grădinița din cartierul

Băneasa și Școala Nr. 7 din apropierea acestora, două din noile edificii, construite din grija părintească a partidului, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru tinerele viștăre ale țării. (Educ. Dana Banu, directoarea Grădiniței Nr. 6, I.P.A. București).

● După vizita la Fabrica de Celuloză și Hirtie „Comuna din Paris”, am purtat o convorbire cu șoimii patriei, în scopul formării unor deprinderi de economisire, și am înființat în grădiniță un colț de colectare a tuturor hirtiiilor. Tot astfel, în urma vizitei la microhidrocentrale de pe Bistrița, copiilor le-a rămas înțipărit în memorie că trebuie să economisim apa, că fără apă nu se poate trăi, iar fără curent electric nici o fabrică n-ar putea funcționa, nu s-ar putea transmite emisiunile de radio și televiziune. Rezultatul s-a văzut foarte repede: copiii au început să manifeste grijă față de folosirea apei și a curentului electric în grădiniță și acasă. (Educ. Crina Gavrilă, Grădinița C.F.S. Nr. 1 din Piatra Neamț).

● Prin vizita la întreprinderea din apropierea grădiniței, IAMMBA, șoimii patriei au fost familiarizați cu utilajele întreprinderii de muncitori: strung, presă, respectiv, produsele muncii: chei, broaște, balamale, clante, șuruburi, piulițe și alte piese necesare asamblării mobilei. Cu această ocazie, s-au întâlnit cu un erou al muncii socialiste, care le-a explicat importanța muncii prestate în această întreprindere, precum și a necesității grijii față de produsele realizate. (Educ. Gall-Tamaș Iuliana, Grădinița C.P.L. Arad).

● Având ca țintă satul Poiana Botizii, șoimii patriei de la Grădinița din satul Strimbu-Băiuț au făcut o vizită instructivă pe trasee inedite. Așezați, îmbrăcați adecvat, într-o sanie trasă de cai, în clinchet de zurgălăi, mai întâi le-au atras atenția decantorul de steril, obținut din minerul extras și prelucrat la Mina Băiuț, și bocșele de mangal, din care ieșea un fum negricios. Le-am reamintit, cu acest prilej, câteva particularități ale

meseriei de miner. Pătrunzând printre fași bătrâni, cu ramuri încărcate de nea sclipitoare, am subliniat grija omului pentru completarea pădurilor prin noi plantații. Am ieșit din pădurea de fag într-o vale largă și luminoasă, străjuită de un deal mare. Într-una din stîncile de pe virf, natura a făcut o mică peșteră, adăpost al vestitului haiduc Pintea, eroul legendar al plaiurilor noastre. Le-am povestit despre vitejia acestui haiduc. Ajunși în sat, la căminul cultural, copiii au admirat hora poienarilor, plină de dinamism și personalitate, ilustrând frăția românilor cu natura, dragostea lui de muncă și libertate, de frumos, ilustrat în piesele de port popular tradițional. Excursia a fost ca o poveste, deschizând în sufletul lor curaj, plin de gingăsie, drumul spre dragostea față de patrie, față de frumusețile naturii, create și transformate prin munca oamenilor harnici și pricepuți. (Educ. Maria Leșe, Grădinița din Strimbu-Băiuț, comuna Băiuț, județul Maramureș).

Grupaj realizat de DOINA SÂNTIMBREANU

CONCURSURILE ȘCOLARE PE DISCIPLINE

O competiție a exigenței și seriozității

Una dintre cele mai importante competiții ale școlii românești, cu tradiții centenare, este concursul pe obiecte și meserii — o întrecere a minții, priceperilor și deprinderilor și, totodată, o confruntare a pasiunilor și eforturilor elevilor.

Încă de la începutul anului școlar, în planurile de muncă, pe agendele de lucru ale inspectoratelor școlare, conducătorilor de școli, ale cadrelor de specialitate, s-a înscris între obiectivele prioritare pregătirea celor mai buni elevi, în vederea acestei competiții. În împlinirea dorinței de îmbogățire și aprofundare a cunoștințelor elevilor la diverse discipline de învățămînt și, mai ales, la acelea competitive în cadrul concursurilor pe obiecte și meserii, dascăli ieșeni au răspuns prompt, coordonând permanent și eficient pregătirea suplimentară, atît la nivelul unităților școlare, cît și al cursurilor centralizate, al taberelor de profil.

Conștienți de faptul că, de la an la an, concursurile școlare reunesc, la nivelul județelor și al țării, elevi dintre cei mai bine pregătiți, cadrele didactice din învățămîntul ieșean s-au

străduit să antreneze în această competiție un număr cît mai mare de elevi buni și foarte buni la disciplinele limba și literatura română, matematică, fizică, biologie, chimie, să realizeze o motivație profundă a învățării suplimentare, necesară participării la astfel de concursuri, să diversifice formele de pregătire (expuneri, dezbateri, discuții individuale sau de grup), să verifice periodic printr-o evaluare formativă cunoștințele, deprinderile, puterea de sinteză, originalitatea, spiritul creator.

Răspunzînd recomandărilor Ministerului Educației și Învățămîntului, Inspectoratul Școlar Județean Iași, cadrele didactice, au realizat în vacanța de iarnă un adevărat concurs de pregătire al elevilor la disciplinele limba și literatura română, matematică, fizică. S-au remarcat inițiative, competențe materializate într-o gamă complexă și diferențiată de forme ale pregătirii elevilor de gimnaziu și liceu.

Cursurile centralizate la nivel de municipiu, organizate pentru disciplinele menționate, la Liceele de Matematică-Fizică „Național”, „C. Negruzzi”, și la

Liceul Industrial „Victoria” din Iași au antrenat mulți elevi și cadre didactice care au pregătit, prezentat și dezbătut subiectele mai dificile din materia de concurs. Această formă de pregătire a fost organizată în prelungirea cursurilor centralizate care s-au desfășurat, încă din luna octombrie.

Pregătirea loturilor de elevi de la clasele a VII-a și a XII-a, a fost precedată de o testare prealabilă, care a dezvăluit posibilitățile reale, elementele ce necesitau a fi aprofundate, sau lămurite suplimentar. Un sprijin deosebit, în special la disciplinele matematică și limba și literatura română, s-a primit din partea cadrelor didactice universitare de la facultățile de profil din cadrul Universității „Al. I. Cuza” din Iași.

S-a creat o adevărată întrecere profesională de a avea elevi la aceste concursuri. Cadrele didactice ieșene, asemenea colegilor din țară, sînt pe deplin conștiente că, acționînd astfel, manifestînd consecvent grijă pentru elevii înzestrați cu talent, creativitate sau capacități intelectuale deosebite, pot asigura peste timp mult dorita mulțumire de a ști că au dat țării oameni deosebiți, bine pregătiți în diversele sectoare de activitate, cadre de specialitate, competente, prestigioși savanți, talenți creatori.

Prof. EUGENIA STOLERIU
Inspector la Inspectoratul Școlar Județean Iași

Un nou joc pentru cunoașterea profesiilor

„Ce știi despre...”

În Cuvîntarea la Consfătuirea de lucru pe problemele muncii organizatorice și politico-educative din 2-3 august 1983 tovarășul Nicolae Ceaușescu atrăgea, în mod judicios, atenția asupra necesității „formării tinerei generații pentru muncă, pentru luptă, educării ei în spirit revoluționar”. „În această privință — sublinia tovarășul secretar general al partidului — trebuie să se acorde o atenție mai mare, în toate formele de învățămînt — începînd din grădiniță pînă la cursurile post-universitare — formării și educării patriotice, revoluționare a tineretului, a tuturor cetățenilor patriei noastre”. Acest obiectiv de maximă importanță a orientat activitatea specialiștilor din Ministerul Educației și Învățămîntului, — prin oficiul său central de mijloace de învățămînt — în direcția elaborării unui număr sporit de mijloace didactice, care să-i familiarizeze pe preșcolari și școlarii mici cu universul specific diferitelor profesii actuale, în scopul cultivării, încă de la această vîrstă, a interesului pentru muncă, pentru meserii, pentru uneltele muncii și produsele ei și realizării, pe această cale, a premiselor viitoarei lor orientări școlare și profesionale. Recent, un nou joc educativ — elaborat de RECOOP — s-a adăugat mijloacelor existente: **jocul pentru cunoașterea profesiilor „Ce știi despre...”**, care se adresează copiilor între 4 și 7 ani. În atrăgătoare planșe sînt prezentați: minerul, constructorul, petrolistul, electricianul, tîmplarul, șoferul, aviatorul, marinarul, mecanicul de cai ferate, tractoristul, zootehnistul, brutarul, poștașul, țesătoarea, milițianul și — în 170 de jetoane ilustrate — imagini legate de aceste profesii.

Prin îndrumările metodice și variantele de joc sugerate de autor — Camelia Pătruț, inspector de specialitate la Inspectoratul școlar județean Gorj — jocul reprezintă un mijloc util de învățare, multifuncțional, răspunzînd, ca material didactic, la foarte multe teme recomandate de programa de cunoaștere a mediului înconjurător, cea de dezvoltare a vorbirii și de educație moral-politică și patriotică. Totodată, jocul se poate folosi și de către învățători, în activitățile organizate la clasa I.

Toți cei interesați pot procura acest eficient mijloc didactic, cu plata în virament sau în numerar, adresîndu-se la Întreprinderea de Reclama și Publicitate — RECOOP — București, Str. Sf. Ștefan Nr. 21, sectorul 2, telefon 13 81 75, cont 40663051 B.N.R.S.R. — Filiala sectorului 2.

D. Ș.

Breviar

În cadrul manifestărilor dedicate aniversării a 65 de ani de la crearea Partidului Comunist Român, cercul metodic al profesorilor de limba și literatura română din sectorul 6 al Capitalei s-a intrunit într-o frumoasă acțiune care a avut loc la Liceul Industrial Nr. 13. Tema acțiunii: „Rolul profesorului de limba și literatura română în formarea conștiinței socialiste a elevului; modalități de integrare a documentelor de partid în lecții” (referenți, prof. Ana Teodorescu). Manifestarea a fost întregită de un montaj literar-muzical intitulat „Limba română e patria mea” (prezentat de elevii liceului gazdă) și de o expoziție cu lucrări de artă plastică ale profesoarei Maria Bălăuță, de la aceeași școală. ● O consfătuire și la centrul metodic din Moinești, județul Bacău, despre care ne scrie inv. Lazăr Emilian, din comuna Poduri: a educatoarelor și învățătorilor din acest centru, pe tema educației copiilor prin muncă și pentru muncă ● La Școala Nr. 2 din Negrești-Oaș funcționează de mai multă vreme un cerc al „culegătorilor de comori ale neamului — „Micii folcloriști”. Cei cincisprezece elevi pasionați de această muncă culeg îndeosebi balade sau cîntece bătrînești răspîndite în zonă, cu toate variantele cunoscute. Baladele culese sînt comparate cu cele din manualele școlare, „Astfel — ne scrie

prof. Șifa Ardelean, coordonatorul cercului — le dezvoltăm elevilor sentimente de mîndrie și încredere în capacitatea creatoare a poporului român. Căci, așa cum cu îndreptățită convingere spunea Nicolae Iorga: «La noi, românii, întîi se aud cîntecele și apoi răsare soarele». ● Prof. Domnița Ciucă și prof. Ion Ciucă din comuna Piatra, județul Olt, caută să antreneze un număr cît mai mare de elevi în munca de cercetare arheologică. Stăruința și hărnicia membrilor cercului de arheologie — ne comunică cei doi corespondenți — „au dus la depistarea a două așezări din neolitic, a două așezări din epoca bronzului, a unei așezări geto-dacice etc.” Iar materialele recoltate, sintem asigurați, — au o valoare inestimabilă. Dorindu-le succese și în continuare, subliniem, totodată, că cei doi profesori vād în șantierul arheologic, „cum singuri mărturisesc: „o școală de istorie vie”. ● Cu prilejul împlinirii a 135 de ani de la nașterea marelui savant român Spiru Haret, recent, la Liceul Industrial din Capitală, care poartă numele savantului, a avut loc o sesiune de referate ale elevilor. (Prof. Cristina Alexandrescu). ● Învățătoarea Niculina Rotar, de la Școala Nr. 2 din Turda, organizează cu elevii săi spectacole de brigadă artistică, prin care se aduc laude și se critică aspecte culese din școală. Spectacolul cel mai recent, prezentat de elevii clasei a II-a C, s-a intitulat „De prin școală adunate și pe scenă prezentate”. ● Despre o frumoasă îndeletnicire — albinăritul — ne scrie prof. Ștefan Bătășescu din comuna Oprișor, județul Mehedinți, care caută

să-i inițieze pe elevi în tainele acestei străvechi și... dulci meserii. Un exemplu convingător îl oferă, în acest sens, stupina C.A.P. din localitate, unde elevii, conduși de profesorul lor, fac dese vizite. Primăvara bate la ușă... Și ce lecții de hărnicie oferă albinele! ● Colectivul didactic al Școlii Nr. 150 din Capitală a vizitat recent Institutul de Cercetări Științifice și Inginerie Tehnologică din cartierul Titan. Cadrele didactice au făcut cunoștință cu principalele preocupări ale institutului privind elaborarea proiectelor asistate de calculator, cu realizarea unor roboți industriali și a elementelor acestora etc. Cadrele didactice au vizionat, totodată, un film despre robotizare la nivelul tehnicii de virf. Școala își propune să permanentizeze colaborarea cu acest institut, roadele acestei colaborări scontîndu-se în elaborarea, între altele, a unor noi procedee, concrete, de învățare a matematicii la clasele I-IV. (Prof. Tatiana Croitoru, dir. adjunctă a Școlii Nr. 150 din București). ● „Prietenii adevărului” se intitulază cercul de educație materialist-științifică al Școlii Nr. 4 din Rădăuți, condus de prof. Elena Amarandei. În cadrul cercului (din care fac parte elevi ai claselor VII-VIII), sînt prezentate noutăți din domeniul științei, sînt explicate științific dogmele religioase și superstițiile, se popularizează cărțile din colecția „Știința pentru toți”. ● La Făget, județul Timiș, funcționează Cenaclul literar-artistic „George Gîrda”, din care fac parte numeroase cadre didactice. Multe dintre lucrările membrilor cenaclului — proză, poezii, folclor — vād

lumina tiparului, aproape în fiecare an, în așa-numitele „Caiete literar-artistice”. Un exemplu demn de urmat! (Prof. Ion Enășescu). ● O frumoasă pledoarie pentru predarea cu simț de răspundere, la clasă, a limbii și literaturii române o face prof. Ioana Hiuță de la Școala din Vătaua, județul Mureș, într-un articol trimis redacției, din care cităm: „Mi-am imaginat întotdeauna acest obiect de studiu înscris la loc de frunte în cataloagele școlii, ca un tablou al unui mare pictor care, prin imaginație și penel, ne-a făcut să fim mai buni, mai viștători, mai receptivi la tot ce ne înconjoară”. ● Prof. Rodica Constantinescu, de la Școala Nr. 2 din Gura Humorului, județul Suceava, ne trimite câteva considerații pe marginea unui „Caiet cu noțiuni de teorie literară” pe care singură l-a conceput pentru orele de română. În caiet sînt trecute, pe lîngă cunoștințele dobîndite la aceste ore, noțiuni de artă și istoria artei, de critică și teorie literară etc. ● „Educația patriotică prin orele de literatură română” — este titlul unui articol trimis redacției de prof. Magda Natalia, de la Școala Nr. 1 din Alba Iulia. Analizînd operele literare prevăzute în programa de gimnaziu, corespondenta noastră afirmă: (ele cultivă la elevi — n.n.) „dragostea de patrie și de popor, înfățișează evenimentele istorice, profundul umanism și puterea sacrificiului; sînt, totodată, un exemplu de solidaritate activă și de mobilizare la luptă pentru pace”. Ceea ce, evident, este perfect adevărat!

D. CICHIRA

IN LUMINA HOTĂRIRILOR CONGRESULUI ȘTIINȚEI ȘI ÎNVĂȚĂMINTULUI

Pregătirea forței de muncă pentru industria și agricultura județului

In documentele Congresului ce a reunit semnificativ știința cu învățămîntul sînt subliniate sarcinile ce-l revin școlii în îndeplinirea hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului în domeniul pregătirii forței de muncă pentru toate laturile vieții social-economice a țării. Cunoștințele profesionale ale elevilor se cer a fi temeinice, variate, vizînd cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, pentru a le favoriza acestora adaptarea la marile prefaceri ale economiei și agriculturii, prefaceri ce vor propulsa România socialistă în stadiul superior, de țară mediu dezvoltată. Un rol esențial în pregătirea profesională a elevilor îl are instruirea în meserie, modul cum se realizează activitatea practică, pentru ca aceștia să poată deveni muncitori de mîine, ale căror fapte de muncă să se concretizeze în calitate și eficiență, în angajarea plenară în procesul de construire a socialismului și comunismului în patria noastră.

Consemnăm cîteva dintre preocupările pe această temă la unități școlare din județul Călărași.

Azi elevi, miine muncitori ai Combinatului Siderurgic

În paleta de profesii a județului s-a înscris, în ultimii 10 ani, una nouă: aceea de metalurgist. Căci aici, în inima Bărăganului, s-a ridicat cel mai tînăr și mai modern combinat siderurgic al țării. Viața municipiului, aflat azi în plină reconstrucție, se identifică, de pe acum, cu a Combinatului, drumurile se duc la și vin de la Combinat, termoficarea orașului va fi racordată la Combinat, forța de muncă a județului se află concentrată, în mare parte, tot aici, la Combinat. Justificat, primul meu drum m-a purtat spre Liceul Combinatului, cum i se spune aici Liceului Industrial Nr. 2 (director: Venera Voinea, director adjuncț: Gheorghe Dinu).

În viața liceului, ca și a oamenilor de aici, s-a încrustat memorabila zi de 16 septembrie 1976, ziua în care tovarășul Nicolae Ceaușescu a inaugurat lucrările Combinatului Siderurgic Călărași. De atunci, evoluția lui este strîns legată de a celei mai noi cetăți de foc a țării. O colaborare firească s-a statornicit între liceul care împlineste un deceniu de existență și întreprinderea ce-l patronază. Concret, aceasta se materializează în dotarea atelierelor școlare și în asigurarea materialelor și comenzilor necesare pentru realizarea planului de producție (în valoare de 1 500 000 lei în actualul an), precum și în pregătirea corespunzătoare a inginerilor și maistrilor, în repartișarea, în bune condiții, a elevilor la locurile de practică și în producție. Confirmată și de unul dintre reprezentanții combinatului — Ionel Munteanu, secretarul U.T.C. al întreprinderii — colaborarea dintre liceu și aceasta este premisa necesară realizării obiectivului comun: elevi și muncitori bine pregătiți, pentru a face față cerințelor uneia dintre ramurile de vîrf ale economiei noastre: metalurgia.

Referindu-se la procentul de tineri, ce reprezintă 76 la sută din structura forței de muncă a combinatului, Ionel Munteanu, el însuși, nu de mult, absolvent al școlii de maistri de pe lingă liceu, se arăta preocupat de buna integrare a acestora la viitoarele locuri de muncă. Ea s-ar realiza mai firesc — arăta el — dacă tinerii ar fi repartișati chiar în acele locuri de muncă unde și-au desfășurat practica. De asemenea, cointeresarea celor doi parteneri răspunzători de buna pregătire a tinerilor — școala și întreprinderea — ar crește dacă ar spori și rolul celei din urmă în aprecierea acestora în perioada practicii și în perfecționarea condițiilor pentru învățarea meseriei.

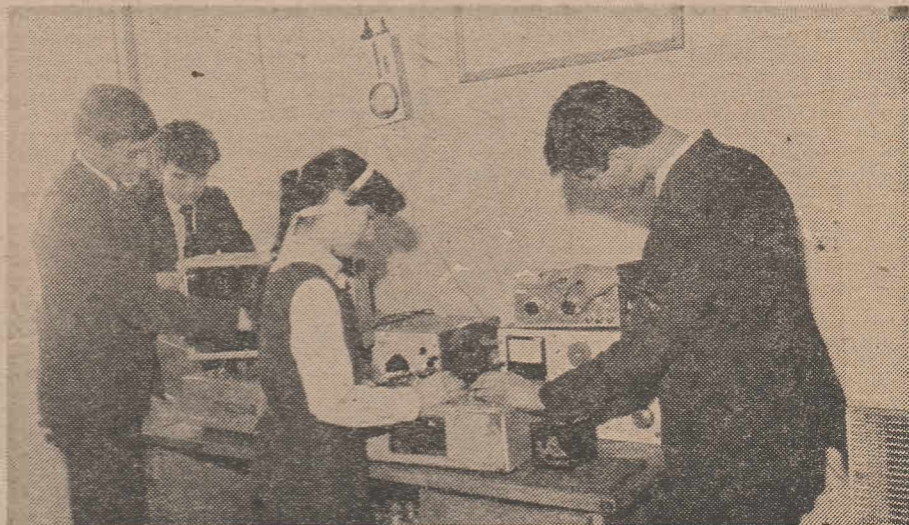
Un aport însemnat la buna instruire în meserie a elevilor îl au inginerii și maistrii instructori. Și în atenția lor se află corelarea predării disciplinelor fundamentale cu cele tehnologice și cu activitatea de instruire practică, a temelor și capitolelor de predat, aprofundarea acelor teme din programele școlare, referitoare la procesele tehnologice specifice secțiilor Combinatului Siderurgic Călărași. În aceleași preocupări se înscrie și sporirea abilității profesionale a elevilor, prin atragerea acestora în activitatea de cercetare și realizare a unor aparate și materiale didactice, cum sînt: „Cuptor electric de mici dimensiuni” (inginer: Dan Dumitrescu), „Dispozitiv de măsurare și testare a parametrilor cinetostatici la mașini” (inginer: Alexandru Cismaș), „Proiectarea asistată a sculelor” (inginer: Aurelia Renciu), „Cajă de laminare pentru plumb” (concepută de inginerii metalurgiști) etc.

În viitor, prin intrarea în funcțiune a unor noi obiective industriale ale platformei siderurgice a Călărașului — Uzina Cocschimică, Fabrica de Oxigen, Oțelăriile cu Convertizoare, Laminorul Universal etc. — capacitatea de producție a combinatului va ajunge la patru milioane tone de oțel anual. La realizarea lor, sînt chemați să contribuie toți cei ce vor îmbrățișa meseriile din domeniul metalurgic, elevi ai școlilor din județ. O chemare convingătoare prin tot ceea ce întreprinde Liceul Industrial Nr. 2, pentru pregătirea în meserie a elevilor săi, o chemare și un îndemn sintetic exprimate și în actualul ghid de orientare școlară și profesională al școlii: „Aveți posibilita-

tea să vă realizați plenar într-un domeniu de bază al economiei noastre naționale, să vă împliniți cele mai înalte aspirații de muncă și viață”.

Planul de producție al liceului — o secvență din cel al întreprinderii

Gard în gard cu întreprinderea patronatoare — Combinatul de Celuloză și Hirtie — Liceul Industrial Nr. 1, cu profil de chimie, are, din acest punct de vedere, o amplasare ideală. Avantajele ei

sînt enumerate de Aurelia Mița, directoarea liceului: posibilitatea unei evaluări zilnice a desfășurării instruirii practice, eliminarea timpilor morți în ceea ce privește aprovizionarea cu materii prime a atelierelor școlare și în deplasarea elevilor ș.a. În acest fel, atelierelor școlare sînt reale secții ale combinatului, cărora acesta le asigură atât asistența și documentația tehnică, cit și încadrarea cu cei mai buni specialiști. Multe dintre activitățile de predare-învățare la disciplinele tehnologice se realizează direct pe fluxul tehnologic în halele întreprinderii. Avantajele amintite au, firește, repercusiuni favorabile în pregătirea profesională a elevilor, cărora li se încredințează, de pe acum, supravegherea și lucrul direct la mașini și utilaje din secțiile combinatului. Planul de producție al liceului, în valoare de un milion lei în acest an, constituie o secvență a planului întreprinderii.

Instruirea în meserie a elevilor este privită cu aceeași seriozitate de către toți membrii colectivului didactic, indiferent de specialitate, ceea ce determină o reală conlucrare între profesorii de la disciplinele fundamentale, inginerii și maistrii instructori. În acest scop, în planul de muncă al cadrelor sînt prevăzute interasistențe, lucrări comune, precum și un plan unic de instruire a elevilor pentru concursurile pe discipline și meserii. Concretizînd acest aspect, directoarea liceului amintește despre colaborarea dintre profesorii și inginerii chimiști, profesorii de matematică și inginerii mecanici în realizarea și rezolvarea unor probleme practice, cu exemple referitoare la activitatea lor din ateliere și întreprindere, sau despre profesorii de limbi moderne, care se preocupă de inițierea elevilor în învățarea unor termeni specifici meseriei lor.

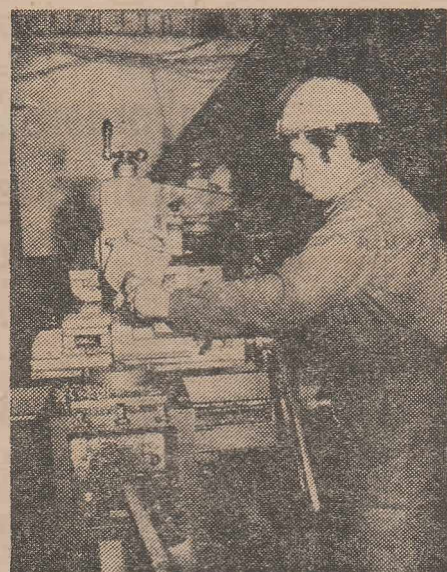
Învățînd să iubească pămîntul și să descifreze marea carte a rodniciei lui

Dacă tradiția industrială a județului abia se făurește, dacă pentru locuitorii lui a fi metalurgist este o meserie in-

dită, aceea de agricultor însumează aici, în Bărăgan, mulți ani de istorie. Și astăzi, pentru județul Călărași, una dintre marile bogății este pămîntul, suprafața sa agricolă însumînd impresionanta cifră de 434 245 ha. Pentru sporirea rodniciei lui s-au realizat investiții care, numai în cincinalul trecut, au avut o valoare de 856,3 milioane lei, suprafața amenajată pentru irigație a crescut la 414 761 ha., parcul de tractoare a fost, în 1985, de 6 447, iar cel de combine, va fi, în acest prim an al actualului cincinal, de 2 737. Iată numai cîteva cifre care vorbesc despre un proces continuu de modernizare a agriculturii călărășene, pe care îl vor duce mai departe toți cei ce și-au ales frumoasele meserii ale agriculturii și pe care le deprind în cele patru licee agroindustriale și în cele 51 de școli cu treapta I de liceu din comunele județului.

Referindu-se la importante sarcini ale învățămîntului agricol, în cuvîntarea la Plenara Lărgită a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia rolul determinant al formării cadrelor în promovarea noului în agricultură: „Nu se poate face agricultură modernă fără cadre, fără un învățămînt de toate gradele, bazat pe cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, fără o strînsă legătură a învățămîntului cu cercetarea, cu producția!” În îndeplinirea acestui obiectiv ce stă în fața învățămîntului agricol, un rol hotărîtor îl are dezvoltarea unei baze didactice moderne, preocupare ce a stat continuu în atenția conducătorilor liceelor agroindustriale din Fundulea, Călărași și Dragalina. Fiecare dintre ele dispune de cabinete și laboratoare de specialitate, de loturi și ferme didactice, de tractoare și mașini agricole.

Astfel, la Liceul Agroindustrial Fundulea (director: Georgeta Toncea), unitate ce se remarcă în mod deosebit prin rezultatele obținute în integrarea învățămîntului cu cercetarea și producția, orele de agrotehnică, fitotehnie și agrochimie se desfășoară în cabinete amenajate special predării acestor discipline, iar pe cele cinci ha. ale lotu-

gătirea în meserie a elevilor, este format din ingineri, medici veterinari, economiști și maistri instructori. Pentru inițierea tinerilor, liceul dispune de unele terenuri departajate din curtea școlii sau din apropierea ei. Cu sprijinul I.A.S. Călărași, liceul beneficiază de o fermă cu o suprafață de 162 ha, într-o structură de folosință care acoperă principalele culturi prevăzute de programele școlare. De asemenea, acesta dispune de adăposturi pentru o sută de taurine, de diferite categorii de vîrstă, din care 50 sînt vaci cu lapte. Aici elevii execută, prin rotație, toate lucrările pentru întreținerea animalelor. Pentru elevii horticulturii, conducerea I.A.S.-ului integrează activitatea practică la ferma de stat din Modelu, unde elevii participă de la producerea răsădului, pînă la obținerea, recoltarea, ambalarea și expedierea legumelor.

Străbunii elevilor din Bărăgan au fost în marea lor majoritate agricultori. Ani și ani au muncit pămîntul. Ani și ani i-au întors brazda și au pus sămînta. Au așteptat apoi ploaia. Urmașii lor de astăzi învață cum s-o aducă.

La Liceul Agroindustrial din Lehliu-Gară sînt pregătiți în acest scop electro-mecanici pentru marile sisteme de irigații din Dor Mărunt, Mihai Viteazul și Lehliu-Gară, iar la Dragalina, localitate în inima Bărăganului, viitorii mecanizatori agricoli deprind taina motoarelor Diesel și a mașinilor agricole.

În liceele amintite, în școlile cu clasele I—X, cum ar fi cele din comunele: Cuza Vodă, Curcani, Ștefan Vodă, Modelu, Dichiseni, Belciugatele, Independența, Unirea ș.a., elevii livrează de pe loturile didactice către stat însemnate cantități de cartofi, sfeclă de zahăr, porumb și legume. Muncind pămîntul și învățînd, ei deprind cea mai veche meserie de pe meleagurile natale, iubindu-l și citindu-l cu privirea, mereu improspătată, marea carte a rodniciei lui.

La toate aceste preocupări privind buna pregătire tehnologică și practică a elevilor, se adaugă cele relatate de tovarășa Raluca Liliana Clej, inspector școlar general adjuncț la Inspectoratul Școlar Județean Călărași. Astfel, în atenția conducătorilor de școli gimnaziale a stat, în acest an școlar, cunoașterea și aplicarea noii „Programe de pregătire tehnico-practică a elevilor din clasele V—VIII”, excelent document școlar și veritabil îndreptar metodic pentru maistrii instructori. Cele patru variante ale programei oferă largi perspective școlilor din județ pentru a și-o alege pe cea adecvată posibilităților lor locale de realizare.

Și, nu în ultimul rînd, se cere consemnată strădania conducătorilor de școli, a tuturor factorilor răspunzători pentru instruirea în meserie a elevilor în scopul îndeplinirii planului de producție al școlilor, plan ce însumează, la nivelul județului, în acest an școlar, 9 400 000 lei, cifră grăitoare despre creșterea continuă a funcției economice a școlii și integrarea acesteia nu numai în viața spirituală, ci și în cea economică a localităților.

CORNELIA GÎRMACEA

CHIMIA

O abordare interdisciplinară
a conceptelor științifice

Pornind de la ideea că predarea-înșurarea cunoștințelor nu constituie un scop în sine, ci trebuie să se subordoneze formării personalității elevilor, interdisciplinaritatea se impune ca o posibilitate de abordare convergentă și unitară a noțiunilor și conceptelor științifice, cu deschidere spre cunoașterea științifică a lumii ce ne înconjoară, ca fundament al formării concepției materialist-științifice a elevilor.

Punerea în evidență a structurii ratiionale a diferitelor discipline de învățământ, relevarea arhitecturii conceptelor fundamentale, a relațiilor dintre fapte, fenomene, legi, principii și ajută pe elevi să înțeleagă mai bine conținutul acestor discipline, să-și lărgescă aria de reprezentări, să poată avansa conștient în cunoașterea lumii înconjurătoare.

Chimia, ca știință care studiază substanțele, se pretează foarte bine la realizarea unor corelații interdisciplinare în predare, având legături multiple și intime cu științe ca: fizica, matematica, biologia, geografia ș.a.

Astfel, chimia și biologia sînt două discipline care pot și trebuie să fie predate în strînsă corelare. Mă voi opri la câteva exemple, din multiplele posibilități pe care le are profesorul de chimie în acest scop.

În orele afectate studiului aerului și oxigenului, tratînd reacțiile de oxidare, specificăm elevilor că în categoria oxidărilor lente includem și arderile care au loc la nivelul celulelor vii.

Data fiind importanța deosebită a oxigenului pentru plante și animale, pe de o parte, pentru industrie, pe de altă parte, consumul de oxigen la scară planetară fiind imens, se impune să insistăm și asupra mecanismului prin care se păstrează relativ constant procentul de oxigen din aer. Reamintim, deci, elevilor rolul deosebit pe care-l au plantele prin procesul de fotosinteză în menținerea compoziției constante a aerului.

Elevii cunosc deja unele noțiuni de anatomie și fiziologie a omului, rolul important al enzimelor în procesele de degradare a glucidelor, pină la glucoză, a lipidelor, pină la acizi grași și glicerină și a proteinelor, pină la aminoacizi. Reamintindu-le, toate acestea cînd discutăm despre procesul de cataliză, le favorizăm înțelegerea profundă a noțiunilor de cataliză și catalizator.

Discutînd cu elevii despre importanța apei, la clasa a VII-a, putem insista asupra unui aspect poate mai puțin sesizat de ei, și anume rolul apei ca o componentă de bază a materiei vii, apa intrînd în alcătuirea citoplasmei celulelor, în mediu apos desfășurîndu-se toate reacțiile biochimice specifice celulei. De asemenea, nu mai puțin important este faptul că ea reprezintă o componentă a mediului intern al organismelor superioare: singele, limfa și lichidul interstițial fiind alcătuite, în principal, din apă, în care sînt dizolvate toate celelalte substanțe; că apa a reprezentat mediul în care au apărut și evoluat primele forme de viață pe planeta noastră.

La tema „Acidul clorhidric”, evidențiem rolul deosebit de important pe care acest acid îl joacă în procesul de digestie.

Exemplele se pot înmulți. Depinde de profesor să le utilizeze pe cele mai reprezentative, pentru ca elevul să înțeleagă complexitatea proceselor și fenomenelor lumii vii, materialitatea și dialectica ei.

Astfel, studiînd carbonul și compușii săi, elevii vor învăța despre acțiunea monoxidului de carbon asupra organismului: în condiții obișnuite, ionul de fier din hemoglobina globulelor roșii ale sîngelui leagă coordinativ oxigenul luat de la plămîni, într-un compus instabil — oxihemoglobina — și îl transportă la celule, unde îl cedează, în locul lui legînd, tot coordinativ, bioxidul de carbon, într-un alt compus instabil — carboxihemoglobina, transportîndu-l la plămîni. Aici, bioxidul de carbon este pus în libertate și eliminat din organism în timpul expirației, iar fierul leagă din nou oxigenul și ciclul se reia. În cazul în care în aerul pe care-l inspirăm un organism se găsește o cantitate însemnată de monoxid de carbon, rezultat în urma unei arderi incomplete, acesta împreună cu hemoglobina formează un compus stabil — carboxihemoglobina. Dacă jumătate din cantitatea totală de hemoglobina este prinsă într-un astfel de compus, organismul moare asfixiat, pentru că hemoglobina nu mai este disponibilă să poată asigura transportul unei cantități suficiente de oxigen și să evacueze de la celule bioxidul de carbon.

Predarea-învățarea capitoului „Metale” ne oferă alte multiple posibilități de atingere a obiectivului fixat: educația materialist-științifică a elevilor prin intermediul abordării interdisciplinare a noțiunilor de chimie-biologie, avînd în vedere rolul deosebit de important pe care-l au aceste elemente pentru organismele vii.

Între acestea, ne vom referi la: echilibrul sodiu-potasiu, foarte important pentru buna funcționare a organismului uman; la calciu (în lecțiile rezervate predării metalelor din grupa a doua principală); la magneziu, care pe lîngă faptul că intră în alcătuirea oaselor, intervine și în procesele de contracție musculară și în transmiterea influxului nervos; la fier, care, intră nu numai în alcătuirea hemoglobinei, ci și a mioglobinei, o proteină cu rol important în asigurarea necesităților de oxigen ale țesuturilor musculare.

Este foarte important ca aceste cunoștințe, deși nu sînt de chimie pură, să fie prezentate elevilor într-o legătură interdisciplinară, ajutîndu-i să-și formeze astfel o vedere de ansamblu asupra complexității structurale și funcționale a organismului uman, aceasta oferîndu-le suportul necesar pentru formarea convingerilor lor materialiste.

Prof. SILVIA GÎRTAN
Școala Nr. 280 din București

CUNOȘTINȚELE DESPRE NATURĂ

La baza înțelegerii materialității lumii

Procesul de formare a concepției materialist-științifice despre lume și viață — care începe în mod organizat, datorită sistemului nostru de învățământ, de la vîrsta preșcolară și școlară mică — presupune, pe lîngă o metodologie riguroasă, pe lîngă o competență pregătire ideologică, pedagogică și științifică a educatorului, și multă răbdare și dăruire din partea acestuia. Cu atît mai mult, cu cît nu putem ignora și influența derutantă exercitată asupra copilului de o serie de factori din afara grădiniței și a școlii.

În ciclul primar, o pondere însemnată în educarea ateist-științifică a elevilor o are obiectul cunoștințelor despre natură, predat în clasele a II-a, a III-a, a IV-a. Misiunea noastră, a învățătorilor, este de

a izbuti ca — odată cu consolidarea noilor informații, cu dezvoltarea unor procese intelectuale (comparația, clasificarea, analiza, sinteza), a unor deprinderi de observare sistematică a naturii și pe baza acestora — să le formăm elevilor noștri încrederea în adevărurile științei, obișnuința de a gîndi „cauzal”, de a interpreta lumea înconjurătoare ca pe un tot unitar manifestat într-o mare diversitate de forme.

Copiii de vîrstă școlară mică trebuie conștienți că în natură plantele, animalele, fenomenele se află într-o permanentă legătură, că unele depind de altele, chiar dacă această dependență nu este întotdeauna ușor observabilă. Ce relație există între o floare și o albină, între o omi-

CONSTRUCTORII AI VIITORULUI

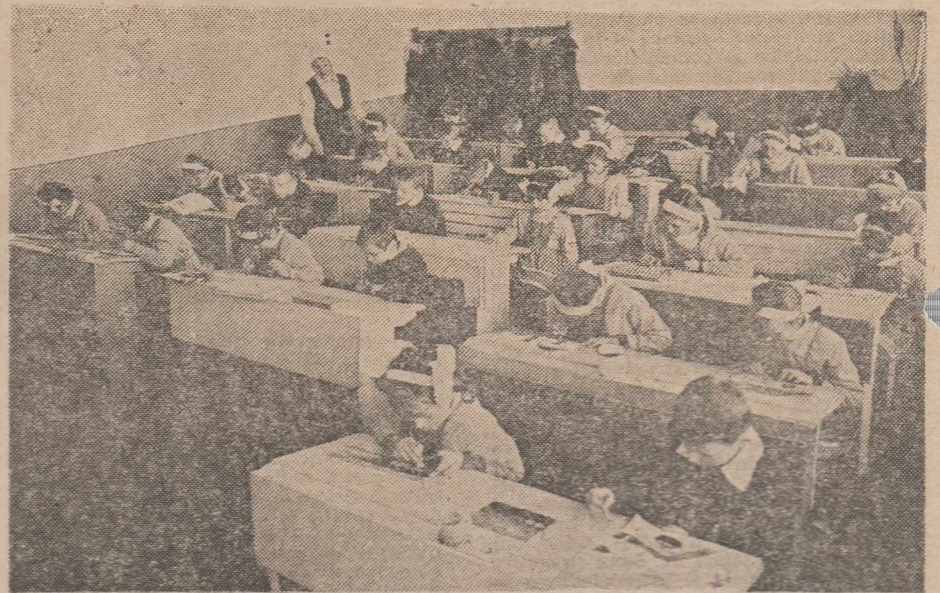
(Urmare din pag. 1)

loralte cerințe sociale. A fost subliniată și necesitatea luării unor măsuri mai hotărîte în sectoarele minier și petrolier pentru îndeplinirea, în bune condiții, a prevederilor de plan, după cum au fost subliniate și răspunderile foarte mari care revin metalurgiei, chimiei și industriei materialelor de construcții în asigurarea bazei de materii prime și materiale pentru întreaga economie.

Congresul științei și învățămîntului, care a adoptat „Programul privind asigurarea forței de muncă, dezvoltarea învățămîntului și perfecționarea continuă a pregătirii cadrelor în perioada 1986—1990” a trasat învățămîntului sarcina de a forma în cincinalul 1986—1990, în raport cu programul de dezvoltare al fiecărei ramuri, un număr de aproape două milioane de persoane, deosebi pentru construcții de mașini, metalurgie, industrie minieră, petrolieră, chimică, materiale de construcții și agricultură. Aceasta impune continuarea procesului de politehnizare a învățămîntului, integrarea cu producția și cercetarea științifică, cu practica social-politică, încorporarea organică în procesul instructiv-educativ a tot ce a creat mai bun omeniirea în domeniul cunoașterii. În acest scop, totodată se impune coordonarea acțiunilor întreprinse de către toți factorii educaționali pentru îndeplinirea prevederilor planurilor de școlarizare pe profiluri și meserii, a planurilor de orientare școlară și profesională, în vederea pregătirii forței de muncă pentru toate sectoarele economiei naționale și, deosebi, pentru ramurile de bază, realizarea exemplară a sarcinilor privind însușirea tehnico-practică a elevilor, pregătirea lor pentru profesie. Rețeaua școlară va fi îmbunătățită și în funcție de specificul economic zonal, de experiența dobîndită pînă acum în realizarea planurilor de școlarizare, de structura demografică a localității și județului, de tradițiile locale în exercitarea unor meserii și profesii. O atenție deosebită se acordă antrenării în mai mare măsură a unităților economice patronatoare la realizarea activităților de pregătire practică. Inspectoratele școlare, conducerea unităților de învățămînt acordă, de asemenea, atenție atragerii elevilor și muncitorilor în vederea completării studiilor acestora prin învățămîntul seral și școlile profesionale. Se manifestă, totodată, un interes continuu pentru cunoașterea de către elevi a preocupărilor de dezvoltare și modernizare ale unităților economice, a prevederilor de robotizare, cibernetizare și automatizare ale procesului de producție.

Analizînd, la Plenara lărgită a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor, problemele dezvoltării acestor sectoare, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, a dat în mod direct indicații învățămîntului pentru formarea cadrelor necesare: „Trebuie să fie îmbunătățit și învățămîntul agricol, activitatea de formare a cadrelor, de ridicare a gradului de calificare profesională a oamenilor muncii, a întregii țărîni. Nu se poate face agricultura modernă fără cadre, fără un învățămînt de toate gradele bazat pe cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, fără o strînsă legătură a învățămîntului cu cercetarea, cu producția. Trebuie să înțelegem că nu poate exista specialitate sau lucrător din agricultură care să nu cunoască și să nu poată folosi mașinile agricole.”

Concepția științifică, revoluționară a tovarășului Nicolae Ceaușescu privind progresul multilateral al patriei noastre precum și dezvoltarea și perfecționarea învățămîntului constituie un far călăuzitor pentru întreaga activitate a tuturor cadrelor didactice. Să nu uităm nici o clipă că, instruire și educare a actualei generații de copii și tineri la nivelul exigențelor formulate de secretarul general al partidului, formăm următoarele generații de constructori desioinici ai viitorului patriei noastre socialiste.

dă și un fluture, între zăpadă și recolta bogată de cereale din timpul verii? Astfel de întrebări-problemă și altele asemănătoare — al căror grad de dificultate crește, bineînțeles, odată cu vîrsta și cu complexitatea cunoștințelor, de la o clasă la alta — solicită și dezvoltă gîndirea elevilor. De exemplu, la clasa I, întrebările de tipul: „Cînd se topește zăpada? De ce?”, „De ce se usucă florile?” urmăresc relevarea unor cauze și interdependențe pe care copiii le pot descoperi singuri și fără greutate; sarcina complementară a învățătorului este de a accentua, într-un limbaj accesibil școlarilor, obiectivitatea fenomenelor respective, care exclude intervenția unor forțe supranaturale în producerea lor.

La clasa a IV-a, problematizarea și descoperirea utilizate la lecțiile de cunoștințe despre natură conduc la evidențierea — bineînțeles, nedepășind nivelul de înțelegere al elevilor — unității materiale a lumii, a unor legi obiective care guvernează întreaga existență, a posibilității omului de a cunoaște natura înconjurătoare, „tainele” acesteia avînd o explicație științifică. De pildă, capitolele „Apa”, „Aerul” ne oferă posibilitatea de a forma elevilor convingerea că fenomene ale naturii precum formarea norilor, ceața, ploaia, grindina, zăpada și altele nu sînt miracole, cauzele lor putînd fi deduse pe baza experimentelor care demonstrează cum se produce evaporarea, condensarea, înghețarea etc.

Cunoștințele despre sol și subsol, despre unele bogății naturale — cărbunele, petrolul, gazele, sarea, metalele — și despre proprietățile lor esențiale ne înlesnesc precizări cu privire la unele forme

de organizare a materiei, pildă cu care putem transmite elevilor noștri elementare despre varietatea și unitatea lumii materiale.

La înțelegerea unor aspecte simple din complexitatea celor pe care le încumbă relația om-natură, de la originea vieții pe pămînt pînă la transformarea naturii de către om în folosul său, se ajunge, la toate clasele primare, în principal, pe baza observației dirijate asupra mediului înconjurător și a experimentelor ușor de realizat. De pildă, la clasa a III-a, îi vom ajuta pe elevi să formuleze concluzii concrete cu privire la adaptarea plantelor și animalelor la mediul de viață, după ce ei au urmărit, în timp, ce se întîmplă cu o sămînță pusă în pămînt uscat și bătătorit, cu plantele invadate de buruieni sau cu cele lipsite de lumină și umezeală, în comparație cu o sămînță așezată într-un sol fertil și umed, cu plantele plivite și cu cele care beneficiază de lumină și apă.

Am dat doar cîteva exemple de modalități și procedee a căror utilizare în procesul de predare-învățare a cunoștințelor despre natură contribuie la fixarea unor noțiuni și concepte științifice, la cristalizarea unor convingeri despre materialitatea lumii și a unor atitudini ateiste ale elevilor. Experiența didactică ne pune la dispoziție și alte procedee, care este necesar să fie aplicate în funcție de obiectivele operaționale, educative ale acestor lecții și în corelație cu celelalte discipline de învățămînt prin care formăm concepția materialist-științifică a elevilor.

Inv. SIDONIA ARDELEAN
Școala Nr. 1 din Curtici, județul Arad

Ora de informare politică

Coordonată centrală în formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste, a profilului spiritual al individului, educația politică reprezintă o permanentă a întregului nostru sistem educațional, ea fiind cea care potențează acțiunea celorlalte laturi ale unei educații umanist-revoluționare.

În consens, cadrelor didactice le revine îndatorirea de a da valoarea morală și social-politică pozitivă, progresistă, educării patriotice a elevilor, pornind de la faptul că patriotismul — ca relație complexă între om și patria sa — se dezvoltă începând din familie și grădiniță și continuând în anii de școală, de la cunoștințele care explică noțiunea de patrie, până la puternice sentimente, convingeri și atitudini de atașament și devoțiune față de țară și popor, de demnitate și mândrie națională, de recunoștință și înaltă prețuire față de Partidul Comunist Român — centrul vital al societății noastre socialiste.

Prin conținutul, structura și obiectivele pe care și le propune, prin caracterul său partinic-militant, ora de informare politică este un important prilej de cultivare a patriotismului revoluționar la tânăra generație, contribuind la înțelegerea semnificației evenimentelor, proceselor și fenomenelor social-politice puse în discuție, la cunoașterea și însușirea ideologiei și politicii partidului nostru, a idealurilor socialismului și comunismului. Deci, dincolo de valențele de ordin cognitiv-epistemologic ale acestei ore, se impune a menționa caracterul ei esențial educativ, cunoștințele găsim și validarea în acțiunile prezente și de viitor ale elevilor.

Desfășurându-se bilunar, pe baza unei tematici stabilite cu o săptămână înainte, sub direcția îndrumare a biroului organizației de partid, a directorului adjunct cu munca educativă și a cadrului de științe sociale — care, de altfel, pune la dispoziție și materialul didactic necesar — fiind realizate diferențiat, în funcție de particularitățile de vârstă, de nivelul de pregătire generală ale elevilor și de cunoștințele din acest domeniu dobândite de către ei anterior, orele de informare politică din liceul nostru își dovedesc eficiența în întreaga muncă instructiv-educativă cu elevii, în integrarea socială a acestora. Alături de teme privind actualitatea politică, economică și socială, internă și internațională, am orientat și lărgit conținutul orelor de informare politică, insistând asupra dezbaterii unor concepte social-politice, a unor evenimente cu semnificație majoră; de exemplu, „Conceptul de democrație socialistă” (la clasele gimnaziale), „A fi revoluționar în România de astăzi” (la clasele a IX-a și a X-a), „Participarea României la soluționarea problemelor cu care se confruntă omenirea contemporană” (clasele a XI-a și a XII-a). La toate clasele s-au realizat dezbateri cu tema: „Epoca Nicolae Ceaușescu — două decenii de mărețe împliniri ale României socialiste”, și „Însemne pe harta județului — de la Congresul al IX-lea la Congresul al XIII-lea”.

Pentru acest an școlar, ne-am propus să discutăm în orele de informare politică, cu toți elevii, o temă importantă, izvoacă din cel mai de seamă eveniment pe care ne pregătim să-l aniversăm: „65 de ani de la crearea Partidului Comunist Român”. Vom discuta, de asemenea, o temă cu largi rezonanțe pentru toți locuitorii planetei și anume: „Anul Internațional al Păcii — în consonanță cu aspirațiile de pace ale poporului nostru”, precum și teme la zi, inspirate de documente de partid și de stat.

Pentru ca prin ora de informare politică să obținem rezultatele dorite, considerăm — și experiența o demonstrează — că ea trebuie concepută, organizată și

desfășurată asemănător unei ore de curs, necesitând însă o pregătire sporită, datorită caracterului ei complex și faptului că nu dispune de o programă și, respectiv, de un manual; aceasta presupune formularea cu claritate a obiectivelor operaționale propuse, și nicidecum desfășurarea la întâmplare, conjunctural, după inițiative ad-hoc. Este bine ca fiecare elev să aibă un caiet în care să fie notate temele, materialul bibliografic indicat spre consultare, problemele ce urmează a fi dezbătute, întrebări etc. La rîndul său, profesorul trebuie să dovedească o temeinică cunoaștere a fenomenelor puse în discuție și o coresponsabilitate pregătire metodică, să folosească materiale ajutătoare care facilitează accesul la informațiile transmise (diapozitive, planșe, reviste, ziare, hărți, pliante ș.a.), să formuleze concluzii clare, să aducă completările de rigoare într-un limbaj politic convingător.

Între metodele folosite în ora de informare politică, cea mai eficientă se dovedește a fi dezbateră. Ea asigură un dialog viu între elevi și profesor, permițând interpretarea corectă a fenomenelor, înțelegerea acestora, formularea unor opinii personale. Desigur, dezbateră poate fi realizată pornindu-se de la un referat sau de la mai multe intervenții pregătite de către elevi pe marginea aspectelor esențiale sau a celor care le-au stîrnit interesul în mod deosebit; în cadrul dezbaterii se pot folosi conversația, problematizarea, descoperirea, explicația, pentru delimitarea și clarificarea unor concepte cu caracter social-politic, insuficient cunoscute elevilor.

Realizarea obiectivelor operaționale propuse în ora de informare politică, eficiența informativă, valențele acesteia în procesul de educare patriotic-revoluționară a elevilor pot fi evaluate de către profesor printr-o observare sistematică și continuă a nivelului de informare a elevilor, precum și a conduitei acestora, a convingerilor pe care și le formează, a deprinderii lor de muncă și viață.

Iată, succint, modul în care a fost concepută una din temele realizate la clasa a VII-a: titlul temei: „Relațiile internaționale ale României socialiste și principiile care stau la baza politicii externe a țării noastre”. Elevii li s-a recomandat ca material bibliografic: fragmente selecționate din cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului nostru, și din cele mai recente documente de partid. Obiective operaționale propuse: a) cognitive: cunoașterea și însușirea principiilor care călăuzesc relațiile externe ale României, înțelegerea raporturilor României cu celelalte state, fără deosebire de ordine social-politică; explicarea și exprimarea de către elevi a semnificației acestor raporturi; ilustrarea și exemplificarea lor; localizarea pe hartă; b) educative: receptarea informației în mod selectiv; formarea și dezvoltarea sentimentului dragostei față de patrie, partid și popor; de mândrie națională, al solidarității internaționale; formarea unui sistem de valori cu caracter social-politic; dezvoltarea interesului pentru fenomenele vieții politice interne și internaționale. Material didactic: texte selectate din documentele de partid; o planșă ilustrînd principiile care stau la baza politicii externe a României socialiste; harta fizică a lumii — stegulete prin care să se illustreze statele cu care țara noastră întreține relații economice și diplomatice în prezent. Metode didactice: dezbateră — conversația, demonstrația, problematizarea.

Prof. CARMEN COZMA
Licențiat Industrial „Garabet Ibrăileanu”
din Iași

Propaganda vizuală în școală

Un aspect al muncii politico-ideologice și educative cu un mare aport formativ îl constituie propaganda vizuală, menită să contribuie la cunoașterea și înțelegerea de către elevi a politicii partidului, a rațiunilor ce stau la baza hotărîrilor și acțiunilor sale. Prin ea urmăm ca elevii să cunoască principalele evenimente politice din viața internă și internațională, marile realizări și perspective privind dezvoltarea economică și socială a țării, în lumina hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului, contribuția activă a partidului și statului nostru, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, la soluționarea problemelor esențiale ale lumii contemporane. De asemenea, nu am pierdut din vedere importanța propagandei vizuale pentru generalizarea experienței pozitive referitoare la pregătirea politică și profesională a elevilor, prin popularizarea exemplarelor cu un puternic efect educativ și mobilizator.

La nivelul unității noastre, am acordat o mare atenție conținutului și diverselor forme de prezentare ale materialelor propagandistice.

Atît în holuri, cît și în sălile de clasă, sînt expuse citate din cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu, care au o permanentă actualitate și un rol dinamizator în educarea politico-ideologică și profesională a elevilor. Pentru realizarea propagandei vizuale din holurile școlii ne-am propus mai multe teme. Una dintre ele se referă la realizările și perspectivele

le privind dezvoltarea economico-socială a țării, județului și comunei, în lumina documentelor Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român. Această tematică a fost ilustrată prin panouri care cuprind scheme, grafice și cifre, privind perspectivele dezvoltării industriale, agricole, științifice și învățămîntului în cîmpul în care am pășit, fotomontaje ce cuprind imagini din activitatea desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului și statului.

Într-un mod atrăgător, am realizat un panou privind dezvoltarea economică a comunei, indicatorii de plan pentru cîmpul al 1986—1990 și un altul cu principalele obiective ale dezvoltării județului Gorj pentru aceeași perioadă.

Momente fundamentale din istoria patriei, din viața partidului, a conducătorului nostru iubit, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este o altă temă, ilustrată de cele două panouri cuprinzînd aspecte referitoare la: 20 de ani de la istoricul Congresul al IX-lea al P.C.R.; 1 Decembrie 1918, eveniment hotărîtor pentru istoria poporului; 1985 — Anul Internațional al Tineretului; 1986 — Anul Internațional al Păcii. O atenție deosebită o acordăm împlinirii a 65 de ani de la crearea Partidului Comunist Român, moment cu adîncă semnificație în istoria noastră.

O altă temă, ilustrată de numeroase planșe, panouri, imagini, se referă la contribuția activă a partidului și statului

nostru, a secretarului general al partidului și președintelui țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la soluționarea unor probleme cardinale ale lumii contemporane în contextul Anului Internațional al Păcii. Pe această idee, am organizat un colț al păcii, în care, pe lângă materialele cu caracter permanent, sînt expuse apelurile pentru pace adresate de conducerea statului nostru, din inițiativa tovarășului Nicolae Ceaușescu, unor organisme naționale și internaționale (Apelul Marii Adunări Naționale a Republicii Socialiste România adresat Sovietetului Suprem al U.R.S.S., Congresului Statelor Unite ale Americii, parlamentelor din toate țările europene și Canada, din 30 martie 1985; Apelul pentru dezarmare și pace al Frontului Democrației și Unității Socialiste din Republica Socialistă România, adresat partidelor și organizațiilor democratice, guvernelor, tuturor popoarelor din țările europene, din Statele Unite ale Americii și Canadei — 24 mai 1985; Apelul cu ocazia împlinirii de la Geneva dintre conducătorii U.R.S.S. și S.U.A. — noiembrie 1985).

Un aport deosebit îl educarea elevilor în spiritul păcii credem că-l au materialele expuse care prezintă, comparativ, cheltuielile făcute pentru producerea unei rachete, a unui tanc, submarin, sau avion, cu echivalentul lor folosit în scopul ridicării nivelului de trai al oamenilor (locuințe, spitale, școli) și al ajutorării țărilor slab dezvoltate.

Pentru afirmarea spiritului militant, creator în activitatea politico-ideologică și educativă, propaganda vizuală este actualizată cu hotărîrile Congresului științific și învățămîntului.

Cabinetele de istorie și științe sociale din școala noastră au devenit ele însele focare de propagandă vizuală. Atît în interiorul acestora cît și pe coridoare, în imediata lor apropiere, au fost selectate cele mai semnificative aspecte din istoria patriei, precum și direcțiile dezvoltării economico-sociale a României în cîmpul al 1986—1990 și, în perspectivă, pînă în anul 2000, creșterea productivității și a eficienței în economie, obiectivele noii revoluții agrare etc.

În activitatea noastră privind propaganda vizuală nu am neglijat nici celelalte săli de clasă, avînd în vedere destinația fiecăreia (cabinet sau laborator).

În incinta laboratoarelor de fizică, chimie, biologie sînt prezentate realizări ale științei românești și universale în domeniul respectiv, tematica și programul cercurilor de elevi.

La intrarea în școală, avem organizat colțul presei, la care am expus și expunem cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu rostite cu diferite prilejuri, precum și materiale ce oglindesc realizări monumentale din țara noastră din

ultimii 20 ani, care au apărut în paginile ziarului Știința, sub forma fotoreportajelor și a graficelor.

Alte forme de realizare a propagandei noastre vizuale se referă la ramurile prioritare ale economiei noastre. În acest scop, am expus pliante, grafice, broșuri și alte materiale de propagandă care evidențiază gradul înalt de tehnicitate la care s-a ajuns — la nivelul țării și al județului nostru — în industria minieră și în cadrul întreprinderii patronatoare, precum și importanța în economia națională a meseriei de miner.

„Din activitatea organizației U.T.C.”, se întitulează o altă secvență a materialelor noastre propagandistice. Astfel, o parte din holul de la parter este destinată prezentării activității organizației U.T.C. a școlii. Sînt expuse drepturile, îndatoririle, angajamentele membrilor organizației, preocupările elevilor pentru pregătirea lor științifică și în meserie.

Alături de acestea sînt prezentate panoul cuprinzînd principalele obiective ale întrecerii U.T.C. precum și cel al elevilor frunți. Nu lipsește nici „Gazeta satirică”, unde pot fi urmărite unele aspecte negative ce se mai întitnesc în rîndul colectivului de elevi.

La nivelul bibliotecii, este organizată expoziția de carte social-politică cu operele tovarășului Nicolae Ceaușescu, expoziție care se actualizează conținutul cu tot ce apare nou în Editura Politică.

Apărarea și întărirea sănătății individuale și colective, păstrarea curăteniei, prevenirea accidentelor și îmbolnăvirilor, promovarea spiritului de rîndunele civice și intrajutorare umană sînt doar cîteva aspecte ale colțului Crucii Roșii.

În aceeași măsură ne-am preocupat ca propaganda vizuală din internat să aibă, pe lângă obiectivele prezentate mai sus, unele specifice, cum sînt: mobilizarea elevilor la muncă și învățatură, păstrarea curăteniei, a folosirii coresponsabilă a bunurilor din dotare etc.

În toate atelierile există citate și chemări ale tovarășului Nicolae Ceaușescu adresate tineretului studios, în vederea cultivării respectului față de muncă, față de făuritorii bunurilor materiale și spirituale, îndemnuri pentru economisirea de combustibili, energie și materii prime, pentru refolosirea și recondiționarea materialelor și utilajelor. Panoul de la intrarea în atelier ilustrează planul de producție anual și pe trimestre și face cunoscut cît din acesta revine fiecărui elev.

Prof. PETRE CORNOIU
Licențiat Industrial din comuna
Peștișani, județul Gorj

Pace și prietenie pentru toți copiii lumii

În spiritul vibrantelor și mobilizatoarelor îndemnuri ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, privind organizarea unor ample acțiuni, care să exprime voința poporului român de oprire a cursei înarmărilor, realizarea dezarmării și asigurarea păcii în lume, am organizat, cu copiii de la grădinița unde lucrez, numeroase activități, care să le cultive sentimente de prietenie, de dragoste și solidaritate față de copiii din alte țări, și care s-au constituit în tot atîtea prilejuri de a-și exprima propria lor dorință de pace. Pe una din ele am intitulat-o „Iubim pacea și o apărăm”.

O activitate atrăgătoare, cu șoimii patriei și pionierii din clasele mici, a fost aceea cu titlul: „Copii din lumea-ntrăagă își dau mîna”. (la care am invitat un veteran de război). Activitatea a evidențiat dorința arzătoare a tuturor copiilor de a trăi în pace și de a avea o copilărie însoțită, în mijlocul celor dragi. Am reliefat personalitatea conducătorului statului nostru, cel mai iubit părinte al copiilor, tovarășul Nicolae Ceaușescu, neobosit promotor al idealurilor de pace și prietenie cu popoarele lumii, cu toți copiii lumii. Apoi, preșcolarii au urmărit, cu interes și curiozitate, povestirile bătrînilor Luca Stancu, care a zăgrăvit, în imagini plastice, grozăviile celui de-al doilea război mondial, la care a fost participant. Au înțeles cît de periculoasă este și astăzi cursa înarmărilor, pentru care se cheltuiesc sume uriașe. Le-am explicat că, în timp ce în țările slab dezvoltate mor anual peste cinci milioane de copii, într-o țară socialistă, cum este și România, copiilor li se acordă o grijă deosebită, atît din punct de vedere al sănătății, cît și al educației și al învățămîntului.

Făcîndu-le cunoscut faptul că toți copiii din România sînt solidari cu copiii lumii, că și ei luptă, prin U.N.I.C.E.F., pentru crearea unor condiții de viață și de învățatură coresponsabile tuturor copiilor lumii, am scos în evidență diferite forme ale acestei solidarități — de la mesaje și schimburi de ac-

tivități, pînă la participarea în tabere internaționale, stabilirea unor prietenii și colaborări pe durate lungi și altele.

Copiii au urmărit cu mare interes setul de fotografii ce îi înfățișează pe cîștigătorii etapelor naționale al concursului de „tetratlon”, unde s-au reunit 140 de copii (din 10 țări ale lumii), care și-au dat înîntînire la Varșovia, capitala Poloniei. Au fost acolo și pentru întreceri sportive, dar și pentru a-și petrece împreună, în numeroase și diverse activități, trei săptămîni din vacanța de vară, pentru a se cunoaște cît mai bine, pentru a lega între ei trainice prietenii.

În continuare, pionierii le-au prezentat preșcolarii un album cu imagini ale insoritului litoral românesc de la Eforie Sud — care a găzduit, ca în fiecare an, tabăra internațională ce a reunit copii de pe toate continentele — precum și imagini de la Teatrul de vară al complexului de tabere de la Năvodari, unde, pentru a opta oară, s-a organizat Festivalul „Copiii lumii doresc pacea”. Participarea la această manifestare, devenită tradițională, a oferit tuturor delegațiilor minunatul prilej de a-și exprima, alături de copiii români, dorința fierbinte de pace, sentimente de prietenie și solidaritate față de toți copiii planetei.

Unii copii și-au manifestat dorința de a ajuta cu îmbrăcăminte și hrană pe copiii din țările sărace. Eu am evidențiat frumusețea unui asemenea gest și le-am explicat copiilor că țara noastră ajută copiii din țările nedezvoltate.

Mi-am încheiat activitatea prin realizarea unui fotomontaj cu titlul „Copii din lumea-ntrăagă își dau mîna” (materialele fiind pregătite cu prilejul altor activități).

Pentru exprimarea idealurilor de pace ale copiilor de la grădiniță, am folosit, de asemenea, desenul, muzica și textul literar, atîșe, diafilme, albume, fotomontaje etc.

Cîntecele și textele pe tema păcii au devenit foarte familiare copiilor. Nu e copil care să nu cînte: „Oameni mari ce ne-ascultați / Nici o clipă nu uitați / Șoimii patriei, noi, / Nici în joc nu vrem război”.

Educ. VICTORIA MUNTEANU
Grădinița Zăvoieni, comuna Măciuca,
județul Vilcea

JOCUL PERICULOS AL

Răspunzând solicitărilor mai multor cititori ai revistei „Tribuna școlii” — educatoare, învățători, profesori — reproducem, în rindurile care urmează, articolul cu titlul de mai sus, apărut în revista „Contemporanul”, nr. 52/2 041 din 27 decembrie 1985.

IN ANUL 1984 a apărut, la Budapesta, **Atlas istoric** pentru școlile medii, întocmit de 19 cercetători, dintre care șase doctori în științe. Atlasul are pretenția să prezinte evoluția popoarelor de pe întreaga planetă în toate epocile istorice. Nu ne-am propus să examinăm în aceste însemnări Atlasul în ansamblul său. În mod firesc ne-am îndreptat atenția spre modul în care este reflectată istoria românilor.

Cine parcurge acest **Atlas istoric** constată cu surprindere un fapt cu totul inexplicabil, și anume că autorii cunosc și respectă adevărul istoric atunci când se referă la teritorii, popoare și țări mai îndepărtate de spațiul carpato-dunăreano-pontic, dar, de îndată ce abordează trecutul acestui teritoriu, din cele mai vechi timpuri și până în zilele noastre, sint cuprinși subit de amnezie, ignoră evenimente și procese de însemnătate determinată în epocile respective; mai mult, recurg direct, fără scrupule, la falsificarea celor mai elementare adevăruri, demult cunoscute, atestate și validate de lumea științifică.

Omissionile inadmisibile, denaturările evidente nu sint, firește, întâmplătoare. Ele urmăresc scopuri ce nu au nimic comun cu adevărul istoric, cu etica cercetării științifice, mai direct spus, urmăresc acreditarea unor falsuri, care, spre regretul nostru, le-am întâlnit în ultima vreme și în alte lucrări cu caracter istoric apărute în R.P. Ungară.

Primul și cel mai izbitor fals pe care-l conține atlasul este generat de dorința autorilor de a ignora străvechea vatră carpato-danubiano-pontică a poporului român și prin aceasta originea și continuitatea sa. Ca urmare, în acest **Atlas istoric** românii apar pentru prima oară abia în secolul IX, sub denumirea de **vlahi** (pe care însă autorii nu-i identifică de la început cu românii) și sint plasați mult în sudul Dunării; în același timp, ungurii sint menționați în Muntenia, la întorsura Buzăului și în Vrancea.

Este oare posibil ca, într-adevăr, nici unul din cei 19 istorici alcătuitori ai atlasului să nu cunoască elementarul adevăr că poporul român este descendent al vigoasei ramuri geto-dace a străvechilor traci, că este unul dintre cele mai vechi popoare ale Europei, care cuprindea un vast teritoriu carpato-dunăreano-pontic? Strămoșii poporului român, **dacii**, făuritori ai unei strălucite civilizații, și-au organizat statul care a locuit dintotdeauna în una și aceeași vatră — **Dacia** — ce a atins punctul culminant în perioada regatului lui Burebista, în secolul I î.e.n. „Stăpînitor al tuturor pămînturilor de dincolo și dincoace de Dunăre” — după cum se amintește în inscripția de la Dionysopolis, Burebista, bazat pe unitatea etnică, lingvistică, culturală și economică a lumii geto-dace, realizază unificarea tuturor organizațiilor statale dacice într-un stat unitar, centralizat și independent — **Dacia**.

Istoricul Julius Jung menționează că „Burebista stăpînea un regat puternic, care se întindea pe ambele părți ale Dunării, ajungînd pînă în Tracia, Illyria și Noricum” (Roemer und Romanen in den Donauländern, Innsbruck, 1977, p. 11).

Oare, autorii **Atlasului istoric** să nu fi citit și văzut sutele de lucrări și hărți antice, medievale, moderne și contemporane care prezintă poporul geto-dac ca fiind locuitorul autohton al spațiului carpato-dunăreano-pontic, spațiu care se întindea din Moravia și Panonia, pînă departe în ținuturile de

la nordul Mării Negre și în Peninsula Balcanică? Nu cunosc ei oare harta **Daciei** întocmită în secolul al II-lea e.n. de Ptolemeu care, subliniind puternica înflorire a societății dacice, enumeră zeci de orașe și cetăți în întreg spațiul locuit de daci? Dar dacă grăbiți sau intenționat au trecut cu o condamnabilă ușurință peste hărțile și scrierile din antichitate puteau să zăbovească cit de cit asupra celor contemporane. Și atunci ar fi constat că în **Istoria Universală** vol II, Moscova, 1956, apărută sub redacția principală a academicianului E. M. Jukov, în harta de la p. 192, care redă **Lumea antică la jumătatea mileniului I î.e.n.**, teritoriile din bazinul Tisei, spre răsărit, inclusiv toată Moldova de azi, sint trecute ca aparținînd dacilor, iar Muntenia ca locuită de geți. Într-o altă hartă din aceeași lucrare, p. 784, **Dacii și Geții** sint menționați ca locuind în marele spațiu carpato-dunăreano-pontic, din bazinul Tisei și pînă departe în teritoriile din nordul Mării Negre. La rîndul său, istoricul sovietic N.S. Derjavin, releva: „Timp de decenii întregi, o rezistență deosebit de îndrăzită față de cuceritorii romani au opus dacii care ocupau teritoriul Transilvaniei, Valahiei, Moldovei și Basarabiei pînă la Marea Neagră și Nistru...” (**Istoria Bulgariei**, Moscova, Leningrad, Ed. Academiei de Științe a U.R.S.S., 1945, p. 22).

Dacă autorii, din motive doar de ei știute, n-au dorit să consulte ori să țină seama de lucrări din străinătate, erau obligați să răsfoiască măcar scrierile ungare. Or, într-un manual școlar ungar tipărit de Losontzi István, intitulat **Mica istorie a treimii**, apărut în mai multe ediții în secolul al XVIII-lea, alcătuit sub forma unor întrebări și răspunsuri, se recunoaște — în răspunsul dat întrebării: Cum s-au numit teritoriile Țării Ungurești înainte? — că: „partea de dincolo de Dunăre (la vest — n.a.) se numea Panonia; cea dintră Dunăre și Tisa se numea Iazigia, iar partea de dincolo (la răsărit — n.a.) de Tisa se numea Dacia”. (Ediția 1781, p. 73—74). De asemenea, în **Révai Nagy Lexikon (Marele Lexicon Révai)** vol. 5, Budapesta, 1912, p. 234—235, se scrie limpede: „Dacia este numele acelor teritorii din antichitate, pe care au locuit neamurile **Dacilor**. Dacia aparținea familiei de popoare a **Tracilor**, (iar) ruderle lor cele mai apropiate au fost **Geții**. Țara lor, în mare, cuprindea Ardealul de astăzi și România. Un timp aceasta (Dacia) s-a extins și asupra ținuturilor dintre Dunăre și Tisa”.

MISTIFICĂRILE privind existența incontestabilă a **Daciei** sint evidente nu într-o singură hartă, ci în mai multe. Astfel, autorii **Atlasului istoric** prezintă denaturat harta cuprinzînd **Imagina Pămîntului la începutul erei noastre** (p. 10). Nu se pomeneste nimic despre **Dacia** din timpul lui Decebal, pe atunci un puternic regat, care, a întreținut legături cu Imperiul parților, care este trecut pe hartă, dar **Dacia** lui Decebal, nu. Cea mai mare parte a **Daciei** străbunilor noștri este inclusă în imperiul roman, ceea ce nu era cazul.

Consecvenți în a închide ochii în fața adevărilor ce nu le convin, deoarece le contrazic tezele lipsite de substanță istorică, autorii atlasului ignoră cu seninătate faptul că numai o treime doar din teritoriul **Daciei** a căzut sub dominație romană, că restul

de 2/3 a rămas în stăpînirea dacilor liberi, cunoscuți sub diferite numiri — **Dacii mari**, **Carpilii**. Aceștia și-au avut organizațiile lor politico-statale, dispunînd de puternice forțe militare care s-au războit neconținut cu armatele imperiului roman. Cu toate acestea, dacii liberi și organizațiile lor politico-statale nu sint amintite în **Atlasul istoric**, teritoriile acestora fiind prezentate ca... nelocuite (harta de la p. 8).

Întocmitorii atlasului — „doctori și nedoctori” — nu se mulțumesc cu ignorarea străvechii **Daciei**, ci, folosind aceleași procedee străine spiritului științific și eticii cercetării, continuă să alcătuiască hărți în care omit prezența românilor pe pămîntul lor de-a lungul aproape întregului mileniu I e.n. Și toate acestea, pentru a acredita ideea falsă, lipsită de orice temei, de-a dreptul bizară, că la sosirea triburilor ungare din Asia în Panonia, în secolul IX e.n., de **Dacia** — care avea de-acum o istorie multimilenară — chipurile, nu se auzise, sau dacă totuși a existat, ea n-ar avea nici o legătură cu patria românilor, ca și cum între români și strămoșii lor geto-daci și daco-romani n-ar exista nici o legătură. Pe aceeași linie, autorii recurg la un alt fals istoric, prezentînd lucrurile ca și cum nord-vestul **Daciei** ar fi fost un vid care aștepta să fie umplut de triburile ungare în migrație. Bazîndu-se pe faptul că elevii din școlile medii abia acum învață istorie, autorii atlasului le prezintă, fără să clipească, tezele și dorințele lor drept fapte autentice. Așa se face că, pe hărțile privind epoca migrațiilor peste spațiul carpato-dunăreano-pontic sint trecuți ca locuind în sec. III—VI gepizii, creînd chiar un **imperiul gepid** (?), slavii migratori, goții occidentali; în secolele VII—VIII, avarii și slavii; în sec. X, peste întreg spațiul strămoșesc daco-roman sint desemnați **bulgarii dunăreni** (harta 10 b.). Într-o altă hartă (p. 11 b.), ce ar trebui să reflecte situația pînă la venirea ungarilor în Cimpia Panoniei, tot din sec. IX, în jumătatea de nord a **Daciei** sint menționați avarii, iar cea de sud este prezentată ca „teritorii depinzînd de Imperiul Bulgar”, cu excepția **Vrancei**, unde sint trecuți ungurii, care vor pleca, chipurile, prin Predeal și Orșova în Transilvania și Banat, în timp ce altă parte a ungarilor vor coborî prin Carpații nordici în Cimpia Panoniei. Ce le pasă autorilor că cercetările arheologice au dat la iveală peste 1 500 de așezări, cetăți și cimitire daco-romane? Elevii din școlile medii din R.P. Ungară n-au de unde cunoaște, deocamdată, aceste dovezi sigure ce infirmă părerile istoricilor, certăți cu adevărul și obiectivitatea.

Autorii pseudo-atlasului nu se gîndesc, se pare, ce vor zice acești elevi cînd, din întâmplare, le va cădea în mînă manualul lui Losontzi István, care vorbește realist despre peregrinările hunilor din bazinul Niprului în sec. IV, arătînd că în acel secol ei au venit „în **Dacia**, și tot acolo, după ei, au venit și avarii”. Sau cînd vor da de lucrarea lui Huszti András, semnificativ intitulată „**Vechea și noua Dacie**”, din 1791, în care autorul, recunoscînd autohtonitatea și continuitatea românilor ca fiind același popor cu geto-dacii din antichitate, scria: „Urmașii geților trăiesc și astăzi și locuiesc acolo unde au locuit părinții lor, vorbesc în limba în care glăsuiau mai demult părinții lor”.

Aceste aprecieri concordă de deplin cu realitatea atestată de un șir întreg de izvoare ale vremii. Rufus Festus Avienus, pe la anul 366, releva în lucrarea **Descrierea pămîntului** că „îngă Istru stăpînesc sarmații, germanii (...) neamurile dacilor...”. Faptul e amintit, în aceeași perioadă, și de Marciianus din Eraclea, în lucrarea **Periplu despre Dacia**. (Izvoarele istoriei României, vol. II, p. 171). Cronicarul Priscus Panites scria la anul 448 că luase parte la solia trimisă de împăratul bizantin Theodoric al II-lea la Curtea regelui Atila, care

se afla undeva în Banat; el menționează prezența geților și folosirea limbii acestora. (**Călători străini...** vol. I, p. 79—80).

Informații importante privind organizarea administrativă și politică în **Dacia** în secolele IV—VI e.n., avem de la graful din Ravenna, Ravennatis Anonymus, care, în scrierea sa din sec. VII, intitulată **Cosmografia**, elaborată după cum afirma el — pe baza celor și știrilor istorice și geografice mase de la Castonius Orosius, Sabinus, Iordanes, Isidor de Sevilla și alții, menționează în Banatul de două diviziuni administrative care poartă numele de **Dacia**: **Dacia Prima** și **Dacia Secunda**.

În **Corpus Iuris Civilis**, întocmit în timpul împăratului Iustinian (527—565), se amintesc provinciile dacilor. Și în Bizanț, care a trăit în prima jumătate a secolului VI e.n., în călătoriile sale pomeneste despre geți și dacii fiind din neamul tragic.

Existența unei **Țări a vlahilor** în secolul IX este consemnată într-una din cele vechi cronici turcești, intitulată „**Öğuzname**”. În viziunea cronicii, pe vremea cînd ungurii — așa cum bine surprinde atlasul în harta de la pagina 11 — se aflau în migrație cantonați în Nipru și Volga, românii din răsăritul Carpaților aveau o țară a lor, numită în cronici **Țara vlahilor**. Organizația lor stataală era bine consolidată și oastea destul de puternică, capabilă să organizeze rezistența împotriva atacurilor dușmanilor de temut cum erau pe atunci popoarele turce, în speță Cumanii, duși de Kipciak. (Mehmet Ali Ekrem, **O mențiune inedită despre românii din secolul al IX-lea în „Öğuzname”**, cea mai veche cronică turcă, în **Revista Arhivelor** nr. 3/1980, p. 287—288).

SURPRINZĂTOARE, dreptul inexplicabil, nonșalant cu care au — încăpățînindu-se să — ignorat prezența românilor în secolul IX, cînd triburile ungare trec în nordul Carpaților pentru a-și găsi patria — sfidează nu numai toate izvoarele autentice ale vremii, dar nestăruiesc pînă și documentele proprii, care mare prestigiu, cum sint și însemnările cronicarului regelui Belá al I-lea sau **Cronica rusă a lui Nestor**.

Astfel, după cum se știe, triburile ungare, după ce s-au așezat în Panonia și-au îndreptat expansiunea spre est. Înfrinți în aceste încercări, ei se orientează în expansiunea lor spre Transilvania, unde întîmpină o puternică rezistență din partea voievozdatelor românești.

Comentînd pătrunderea triburilor maghiare în Transilvania, cronicarul anonim al regelui Belá al III-lea scrie că ele au cucerit mai întîi, în urma multor lupte, teritoriul unei formațiuni politice situate geografic, spre vest de la Tisa, la nord de Satu Mare, spre sud pînă la Piatra Craiului, spre sud de la Mureș. Conducătorul acestei formațiuni era Memunorut și își avea reședința în Cetatea Bihariei. Triburi ungare pătruns și pe teritoriul altei formațiuni politice românești, condusă de d. Glad, care își avea Cetatea de scaun în Cuvin. Și aici, Anonymus menționează că la venirea ungarilor, una din tezele acestora, Tuhtum, a fost „despre bunătața țării **Ultraneciei**”, că Gelu, ducele român, care, domnia peste întregul regat **Ultraneciei**, s-a opus expansiunii ungarilor. „Țara sa fiind foarte mare și foarte bogată, pămîntul acela e udat de foarte multe riuri... că din nisipul lui culege aur, că aurul din acea țară cel mai bun aur, că de acolo se scoate sare și materii sarate...”.

Atacat de Tuhtum, după ce rezistase „cu înverșunare”, Gelu a fost omorât.

FALSIFICĂRII ISTORIEI

să se retragă și a fost ucis lângă râul Căpușul, afluent al Someșului.

Dar dacă autorii atlasului s-au hotărât să ignore orice izvor istoric care se referă la Dacia, ca adepți ai materialismului dialectic și istoric s-ar fi cuvenit să țină seama măcar de aprecierile lui Marx, care releva: „Ungurii s-au așezat în secolul al X-lea în munții din vecinătatea Moldovei, la izvoarele Oltului, ocupând astfel un colț al vechii Dacii” — s. ns. (K. Marx, **Insemnări despre români. Manuscrise inedite, Manuscrisul B-85, p. 144.**)

CU O CONSECVENȚĂ demnă de o cauză mai nobilă, autorii atlasului continuă metoda omisiunilor, denaturărilor și falsurilor și când alcătuiesc hărțile referitoare la mileniul II e.n. Firește, principală grijă constă în a nega, în continuare, locuirea statornică, neîntreruptă, din timpuri străvechi a Transilvaniei de către români.

Astfel, pe hărțile consacrate primelor secole ale mileniului II e.n., vlahii sunt plasați tot în sudul Dunării, dar mai aproape de acest fluviu; într-o altă etapă, vlahii sunt plasați și la nordul Dunării, pe teritoriul Olteniei, pentru ca abia în harta care înfățișează Ungaria în cea de-a doua jumătate a secolului al XIII-lea, vlahii (identificați în sfârșit acum ca români) să apară menționați în nordul Olteniei, în timp ce în regiunea Vrancei sînt trecuți a fi prezenți brodnicii, iar în sudul Moldovei, Țara Cumanilor, Vlahii (românii) sînt trecuți acum și în trei insule în Transilvania (în răsăritul extrem al Banatului, în depresiunea Făgărașului și în partea de nord-vest a Munților Apuseni). Cam atita despre prezența românilor în Transilvania, până în timpul monarhiei dualiste austro-ungare (la sfârșitul secolului al XIX-lea, într-un medalion, sînt menționate naționalitățile din Ungaria, între care și românii). Autorii Atlasului, în pofida documentelor și hărților istorice, continuă de fapt să popularizeze teze false ale ideologilor claselor exploatare din trecutul Ungariei reacționare și fasciste, după care românii nu ar fi oamenii pămîntului în Transilvania, Muntenia și Moldova, că ei ar fi apărut mai întîi în Peninsula Balcanică, de unde au pătruns și în teritoriile de la nord de Dunăre, ajungînd, apoi, în secolul al XIII-lea, și în Transilvania, unde, după concepția autorilor, contrar izvoarelor istorice, ar fi fost într-un număr cu totul neglijabil.

În schimb, prin toate formele de prezentare grafică posibile, autorii atlasului se străduiesc să-i înfățișeze pe unguri ca un popor numeros, stăpînînd nu numai Cimpia Panonică, pe care au cucerit-o, ci și teritoriile vremelnice ocupate, printre care și Transilvania dacoromânească. Concomitent se omite, se denaturează ori chiar se falsifică cit mai mult posibil istoria românilor.

Încercarea de a omite, pur și simplu, secole la rînd, de pe hărțile Europei, existența unui popor într-un atlas cu pronunțat caracter didactic și pretenții științifice nu poate provoca decît stupefacție și indignare. Într-o hartă privind făurirea statului național rus (1300—1533) se menționează doar Principatul Moldovei, în timp ce peste Muntenia este vid. Este de mirare că autorii pot să prezinte drept vid Muntenia, care la acea dată se constituise într-un stat feudal independent, puternic, în stare să-și apere cu eroism și demnitate integritatea și libertatea, repurtînd printre altele — sub conducerea lui Basarab I — o victorie zdrobitoare împotriva lui Carol Robert de Anjou, regele de atunci al Ungariei, care s-a încumetat să treacă Carpații pentru a pătrunde în Muntenia. Autorii atlasului nu se poate să nu știe că s-a prefăcut în vid cea mai

mare parte a oastei lui Carol Robert, dar Muntenia a rămas integră și independentă.

Dominați de sentimente caracteristice dualismului austro-ungar, autorii atlasului nu consemnează în hărți centralizarea statelor feudale românești Valahia și Moldova, care aveau ocîrmuiri și legi proprii. Ei, ignorînd documentele vremii, falsificînd voit realitățile istorice, prezintă statele feudale românești centralizate ca fiind încorporate Imperiului otoman (hărțile de la paginile 23—29 inclusiv). Or, actul dat de Sultanul Baiazid lui Mircea cel Bătrîn în anul 1393 menționa expres că țara românească a Munteniei continua „să se cîrmuiască după propriile sale legi”, avînd „deplină putere de a face rezel cu vecinii săi sau de a încheia legături de amicitie cu dinșii orînd va voi”. Un alt document, din 1511, consemnează faptul că „Poarta recunoaște Moldova de pămînt slobod și nesupus. Legea creștinească care se ține în Moldova nu va fi niciodată călcată sau tulburată. Poarta se îndatorește de a apăra Moldova de toți cei ce ar putea să o calce, păzînd-o în starea în care a fost înainte, fără a i se face vreo nelegiuire sau să sufere ca să i se facă vreodată cea mai mică dezbinare. Moldova va fi stăpînită și cîrmuită după pravilele și canoanele sale, fără să se amestece Poarta cît de puțin. Domnii vor fi aleși de norod și întăriți de Poartă ca să stăpînească cît vor trăi, domnii vor fi ocîrmuitorii a tot pămîntul Moldovei”. Prin tratatul din 1634 dintre domnitorul Moldovei, Vasile Lupu, și Sultanul Murad al IV-lea erau reconfirmate aceste drepturi fundamentale, proclamînd în plus că „Moldova va păstra titlul de țară independentă” (Gh. Petrescu, D. A. Sturdza, D. C. Sturdza, **Acte și documente**, vol. I, București, 1896, p. 68). De un regim similar s-a bucurat și Transilvania, după înfrîngerea armatelor regatului feudal ungar la Mohács în anul 1526 și împărțirea Ungariei feudale între Imperiul Otoman și cel habsburgic. Devenită la 1541 principat autonom, Transilvania a încheiat cu Poarta aceleași raporturi ca și celelalte două state feudale românești.

PE ACEEAȘI LINIE a nerespectării răuvoitoare a realității istorice, în harta care prezintă Europa la sfîrșitul secolului al XV-lea, peste teritoriul de la răsărit de Carpați este trecută Moldova, iar peste cel la sud de Carpați, Cimpia munteană, fără să se specifice că acestea erau principate, state feudale românești.

Autorii atlasului refuză a lua în considerare chiar și aprecierea lui Karl Marx care, analizînd situația juridică internațională a Țărilor Române din această perioadă, scria: „Principatele dunărene sînt două state suverane, sub suzeranitatea Porții, căreia îi plătesc tribut, însă cu condiția ca Poarta să le apere de toți dușmanii din afară, oricare ar fi ei, și, totodată, să nu se amestece sub nici o formă în treburile lor interne”. (Marx-Engels, **Opere**, București, Editura politică, 1961, vol. 10, p. 328—329).

O evidentă denaturare conține și harta ce prezintă diferitele religii existente în Europa în jurul anului 1570 (p. 22). Peste Transilvania sînt trecute fișii late, reprezentînd religiile catolică și protestantă, cea ortodoxă ce aparținea marii majorități a locuitorilor, adică românilor, abia se observă.

Situația Ungariei după înfrîngerea acesteia la Mohács în 1526 este cel puțin confuz prezentată în Atlas. Nu rezultă clar că partea de nord-vest a Ungariei a devenit o provincie în cadrul Imperiului habsburgic, că această parte de țară ungară și-a pierdut independența și atribuțiile de țară suverană, că și după 1687, cînd habsbur-

gii au anexat și partea din Ungaria transformată de otomani după 1526 în pašalic, situația juridică internațională a Ungariei nu s-a schimbat, ea fiind în continuare o simplă provincie habsburgică, întocmai ca și celelalte țări subjugate, Ungaria dispărînd de pe harta politică a Europei ca stat independent.

În pofida acestor triste realități, pe numeroase hărți ale atlasului istoric recenzat continuă să fie trasate frontierele vechii Ungarii feudale regale, iar peste teritoriul ungar să fie îngroșate literele **Regatul Ungar**, fără să se scrie nici măcar o dată peste el **Imperiul Habsburgic**, ci numai în **afara** teritoriilor Ungariei, pe virful Carpaților nordici și dincolo de acesta, bineînțeles, peste Bucovina.

Firește, este la latitudinea istoricilor unguri să-și prezinte istoria națională așa cum doresc. Nu ne este însă și nu ne poate fi indiferent cum este înfățișată, mai precis, cum este denaturată prin omisiuni, cum este direct falsificată prin prezentarea unor neadevăruri, istoria poporului român. Nu putem să nu ne întrebăm cui servește, în ce scop s-au omis cu perseverență marile momente din istoria românilor? De ce s-au simțit tentați autorii atlasului să ignore, printre altele și cea dintîi reunire politică a țărilor românești, Muntenia, Transilvania și Moldova, sub Mihai Viteazul, la 1600, unire la care el a fost sprijinit și de secui? Oare nu cumva autorii de astăzi ai atlasului se plasează pe aceleași poziții cu nemeșimea maghiară care vroia să rupă Transilvania de străvechea vatră românească și a acționat pentru asasinarea mișească a marelui voievod, pentru a pune capăt celui mai strălucit act al evului mediu românesc?

DEȘI, de-a lungul întregului parcurs, autorii acordă atenție unor mișcări sociale, politice și religioase înregistrate pe mapamond, ei uită cu desăvîrșire să consemneze revoluția de eliberare națională și socială a românilor din Transilvania de la 1784, condusă de Horia, Cloșca și Crișan, revoluția românilor din 1821, condusă de Tudor Vladimirescu și, ceea ce este tot atît de concludent în privința prohibității lor științifice, nu consemnează prin nici un semn revoluția românească din Transilvania din 1848—1849, prin care românii își cereau drepturile lor la viață națională și socială egală cu a celorlalte naționalități din Transilvania și unirea lor cu Țara. Pe bună dreptate K. Marx afirma: „Cînd a izbucnit revoluția din februarie 1848, maghiarii au crezut momentul sosit de a întemeia pe ruinele celorlalte naționalități marea patrie ungară, pufernică și viguroasă națiune maghiară” (K. Marx, **Despre români**, p. 146).

Sînt arhicunoscute mișcările de eliberare națională ale popoarelor asuprite de Imperiul Austro-Ungar. S-au impus atenției mișcarea memorandistă a românilor și procesul care i-a urmat, cu un larg răsunet european în ultimul deceniu al secolului al XIX-lea, Congresul naționalităților de la Budapesta din 10 august 1895, cînd s-a încheiat alianța politică româno-sîrboslovacă, care a dat imbold protestului de masă al naționalităților asuprite față de clasele dominante ungare din statul dualist, demonstrațiile impunătoare din Moravia, din octombrie 1905, împotriva acțiunilor brutale ale aparatului de stat austriac, luptele de stradă desfășurate la Praga, în noiembrie 1905, greva generală a maselor muncitoare din Bosnia și Herțegovina, din 1906, acțiunile revendicative ale proletariatului din Viena, din 1907, activitatea numeroaselor asociații cultu-

ral-politice ale popoarelor asuprite ca „Astra” în Transilvania, „Narodna Oborova” în Cehia, „Arboroasa” în Bucovina, „Matica Slovenska” în Slovacia și alte numeroase procese pentru „agitație”, tentative de autorități civile și militare austro-ungare, soldate cu mii de condamnări la ani grei de temniță și cu zeci și sute de sentințe de condamnare la moarte a unor patrioți din rîndurile tuturor naționalităților asuprite.

Denaturări ale realităților istorice se găsesc în acest Atlas istoric și în hărțile care privesc perioada celui de-al doilea război mondial. Amputările teritoriale pe seama României, la 30 august 1940, sînt apreciate ca fiind doar „Teritorii alipite la Ungaria în urma celei de-a doua hotărîri de la Viena”, nu se apreciază că, de fapt, au fost anexate în urma unui dictat fascist. Revoluția de eliberare națională și socială din august 1944 din România, care a început printr-o insurecție națională armată, nu este menționată. În harta „Eliberarea patriei noastre (adică a Ungariei)”, 23.IX.1944—4.IV.1945”, marile unități ale armatei române nu sînt menționate. Este imposibil ca nici unul din cei 19 autori să nu fi auzit că la eliberarea Ungariei armata română a participat cu peste 210 000 de luptători care și-au vărsat cu eroism și supremă abnegație singele ca deasupra orașelor și satelor Ungariei, țară vecină și prietenă, să strălucească soarele libertății. Pierderile armatei române în luptele duse umăr la umăr cu armata sovietică pe teritoriul Ungariei s-au cifrat la 42 700 de morți, răniți și dispăruți. Chiar dacă autorii atlasului au omis să consulte documentele vremii și bogata istoriografie a acestor lupte, puteau să țină seama măcar de existența mormintelor a zeci și zeci de mii de români risipite de-a lungul și de-a latul R.P. Ungare. Rămîne, de asemenea, o enigmă de ce autorii Atlasului nu inserează pe harta respectivă decît trupele germane care s-au opus armatelor eliberatoare sovietice și românești, de ce omite prezentarea și a armatei horthyste care, după cum se știe, a continuat să lupte cu înverșunare alături de armatele Germaniei naziste pînă în Cehoslovacia inclusiv. Doar se știe că fără recunoașterea și condamnarea deschisă a erorilor și greșelilor trecutului nu se poate face educația tinerei generații în spiritul păcii și înțelegerii între popoare.

Denaturările adevărului, falsificările, încercările de ducere în eroare, în orice domeniu s-ar produce și oricui s-ar adresa, sînt deosebit de periculoase. Gravititatea denaturărilor și falsificărilor din atlasul la care ne-am referit este amplificată de faptul că se referă la istorie — comoara cea mai de preț a oricărui popor, precum și de împrejurarea că se adresează, în tiraj de masă, elevilor de școală medie, deci tinerei generații, față de care oamenii de știință și, prin excelență istoricii, toți dascălii au datoria sacră s-o educe în spiritul cinstei și adevărului, al dragostei și respectului pentru țările vecine, pentru toate țările și popoarele iubitoare de pace și progres.

Este neîndoielnic că în felul în care este întocmit acest Atlas istoric el nu contribuie la educarea corectă a tineretului în spiritul patriotismului socialist, al colaborării frățesti cu popoarele vecine, cu toate țările socialiste. Din păcate, trebuie s-o spunem deschis, fără echivoc, că autorii lui n-au pornit de la astfel de principii, au ignorat cerințele vremurilor contemporane și s-au călăuzit de perimate concepții naționaliste, șovine și revizioniste.

Conf. univ. dr.
VASILE CRISTIAN
Cercetător științific principal dr.
AUGUSTIN DEAC
Conf. univ. dr.
NICOLAE EDROIU

PROFESORUL ÎN FAȚA PROGRAMELOR ȘCOLARE (II)

Recunoașterea faptului că, pentru a asigura asimilarea temeinică de către elevii a conținutului instruirii, activitatea complexă pe care o desfășoară profesorul în direcția pregătirii și realizării conținutului dat constituie una din condițiile esențiale, face necesară identificarea principalelor procese și acțiuni pe care această activitate le antrenează. Investigarea acestor procese prezintă un deosebit interes, atât teoretic cit, mai ales, practic. Ea este menită să pună în evidență nu numai natura și conținutul lor, ci și scopurile pentru care sunt întreprinse, principiile din perspectiva cărora trebuie efectuate, tehnicile folosite. În ultimă analiză, procesele în discuție dezvoltă sistemul normativ al pregătirii și desfășurării procesului de învățămînt. Înainte de a le examina, câteva sublinieri sînt necesare.

Întîi, dată fiind natura lor destul de diferită, deși se raportează la un factor comun — conținutul instruirii — este greu de operat o clasificare sau ordonarea ierarhică a acestora; în orice caz, o ierarhizare după criteriul importanței pe care o prezintă pentru reușita actului didactic nu ar fi justificată, întrucît fiecare în parte se identifică printr-un demers specific. Cu toate acestea, putem face constatarea că unele din aceste procese îndeplinesc o „funcție de pregătire” a actului de instruire propriu-zis (organizarea conținutului, accesibilizarea, actualizarea ș.a.), în timp ce altele intervin chiar în procesul de predare-învățare a conținutului, fiind în strînsă legătură cu metodologia utilizată în desfășurarea procesului. Se înțelege că delimitarea celor două grupe de acțiuni asupra și în legătură cu conținutul instruirii nu este

categorică, deoarece ele se întrepătrund; sînt unele operații care, deși îndeplinesc precumpănitor o funcție de pregătire a activității didactice, totuși, se definesc complet numai în procesul realizării conținutului, după cum cele din grupa a doua presupun suficiente elemente pregătitoare. Departajarea subiniază, mai ales, ponderea lor dominantă în faza de proiectare, de anticipare a actului didactic sau la realizarea efectivă a acestuia. Trăsătura comună o constituie legătura strînsă, interacțiunea multiplă cu celelalte elemente componente ale activității de instruire. De altfel, nu este singurul aspect care relevă că disocierea conținuturilor de celelalte elemente componente ale procesului didactic este nu numai dificilă, ci, uneori, chiar arbitrară. În al doilea rînd, o condiție generală a oricărui proces de instruire, o constituie stăpînirea deplină a conținuturilor acestuia de către profesorul chemat să le realizeze. Dacă este evident că nu poți „transmite” un conținut pe care nu-l cunoști, cîtă vreme subliniază faptul că „a preda bine” un conținut înseamnă a asigura înțelegerea deplină și a stimularea învățării lui de către elevii, a valorificarea potențialului său formativ, iar pentru aceasta este necesară, înainte de orice, o temeinică și cuprinzătoare cunoaștere a conținuturilor predate, a disciplinelor și a domeniilor învecinate, un orizont mult mai larg de cunoaștere a conținuturilor decît este prevăzut în programele școlare.

În consens cu cele menționate, două circumstanțe trebuie avute în vedere. Prima, conținutul pe care-l predă un profesor reprezintă mai mult decît un simplu sumum de informații izolate. El este con-

stituit din cunoștințe structurate în sisteme, analizate, ordonate și, adeseori, recompuse după anumite cerințe. A doua, procesul de predare-învățare nu poate fi limitat la simpla transmitere a unor informații, fără ca această reducere să nu diminueze sensibil valoarea lui. El presupune efectuarea a numeroase proceduri privind esențializarea conținuturilor, organizarea informațiilor în structuri cognitive, sesizarea și depășirea dificultăților de înțelegere a acestora de către elevii ș.a. De asemenea, profesorul, în realizarea actului didactic, depășește cu mult rolul de „sursă de informație” pentru elevii, el constituind un veritabil operator, cu multiple funcții de: orientare metodologică, organizare a unor situații de învățare adecvate, îndrumare și dirijare a activității de învățare a elevilor ș.a., fără a le putea enunța pe toate în acest context. Iată de ce considerăm — și nu se spune acest lucru pentru întîia oară — că formarea profesorului, ca specialist în predarea unor discipline de învățămînt la o țînută de autentice profesionalism, presupune — în egală măsură — o deplină stăpînire a conținuturilor instruirii, dar și a tehnicilor cu ajutorul cărora face ca aceste conținuturi să fie însușite cu maximum de randament, de către elevii pe care îi instruieste.

În fine, o ultimă remarcă; realizarea proceselor ce constituie obiectul demersului nostru în continuare este sprijinită de programele școlare. Nu avem temeii pentru a susține că programele noastre școlare, pentru toate specialitățile, prezintă profesorilor în egală măsură — prin structura lor — elementele necesare realizării cu rezultate

optime a conținutului prevăzut. Totuși, cele mai multe din ele oferă premisele necesare îndeplinirii proceselor vizate. Avem în vedere că toate aceste instrumente prezintă conținutul informațional ce urmează să fie predat, scopurile generale ce trebuie realizate; unele oferă o riguroasă organizare și sistematizare a conținutului, altele întregesc conținutul conceptual cu conținuturi experimentale sau practice, după cum sînt programe care odată cu conținuturile precizează și obiectivele pedagogice terminale sau indică și mijloacele de învățămînt ce pot fi folosite pentru a asigura înțelegerea conținuturilor prevăzute.

Urmînd, pe cît este posibil, ordinea în care decurg procesele de pregătire a conținutului ce trebuie predat, primul dintre cele ce se impun a fi efectuate constă în organizarea acestuia, ca acțiune integrată proiectării activității didactice. Evident că programa școlară realizează, în cea mai mare parte, organizarea conținutului unei discipline de învățămînt. Procesul necesită, însă, să fie continuat de către profesor, iar intervenția acestuia implică o analiză logico-funcțională a conținutului dat, caracterizată, în principal, în:

a) Sistematizarea materiei programelor, prin delimitarea unităților informaționale (capitole, subcapitole, subiecte etc.), ordonarea acestora, urmînd criteriile care privesc atît logica internă a disciplinei cît și condițiile concrete ale desfășurării procesului didactic (corelarea cu alte discipline și cu activitățile de instruire practică), concordanța cu momentul desfășurării unor fenomene (la biologie, geografie) sau evenimente (la istorie, limba română) ș.a.

b) Stabilirea ritmului de parcurgere a materiei în concordanță cu structura anului școlar și cu capacitatea de învățare a elevilor. Îndesebi cea de a doua condiție, care reclamă luarea în considerare a posibilităților de însușire a unui conținut, ca ritm

de învățare și grad de aprofundare, de către elevii unei clase determinat concret, are un rol hotărîtor pentru eficiența procesului de instruire. Mulți autori (R. Gane, M. Laval) subliniază însemnătatea pe care o prezintă, în cadrul unui program de instruire (curriculum), alături de alte procese, evaluarea capacităților celor care învață, în primul rînd faptul dacă aceștia stăpînesc, din pregătirea anterioară acele cunoștințe care permit înțelegerea noilor conținuturi. De aceea, cu oarecare exagerare, Ausubel R. conchide că dacă i s-ar cere să sintetizeze principiile didactice într-unul singur ar spune: „asigurați-vă de ceea ce știu elevii la începutul unui program de instruire și apoi instruiți-l: în consecință!”

c) Ordonarea conținutului pe sisteme de lecții, coresponzătoare unor capitole sau subcapitole (la cele mai multe discipline) sau unor tematici ori probleme de limbă (în studiul limbilor), precum și pe lecții.

Fără să punem în discuție probleme care aparțin concepției și adoptării strategiilor de lucru, din perspectiva proceselor de care ne ocupăm, este necesar să subliniem, ceea ce experiența școlară demonstrează convingător, că cele mai multe din operațiile pe care le antrenează pregătirea și desfășurarea procesului didactic și, în primul rînd cele care privesc conținutul și obiectivele acestuia, este necesar să fie efectuate prin raportarea la sisteme de lecții. Un program de instruire, departe de a se identifica cu acumularea unor cunoștințe izolate, presupune asimilarea unor sisteme de cunoștințe, formarea unor structuri cognitive, ceea ce face necesară structurarea conținutului și, în general, a procesului de instruire pe sisteme de lecții.

d) Ordonarea logică a conțin-

Conf. univ. dr.
ION T. RADU

(Continuare în pag. a 12-a)

CLASELE I—IV

PERFECTIONAREA ACTIVITĂȚII COMISIEI METODICE

Comisiile metodice ale învățătorilor — organizate pe baza metodologiilor elaborate de Ministerul Educației și Învățămîntului — reprezintă, în fiecare școală, nucleul perfecționării muncii metodice, de studiu și cercetare psihopedagogică, în care se experimentează, analizează și verifică trînicia și eficiența unor procedee moderne de predare, se popularizează și generalizează rezultatele pozitive obținute în pregătirea elevilor. Am reținut — în cadrul unei mese rotunde, organizate, recent, în sectorul 5 al Capitalei — preocupările inspectoratului școlar, ale metoștilor și ale cadrelor didactice pentru perfecționarea activității comisiilor metodice ale învățătorilor. A participat: prof. Elvira Iancu, inspector școlar coordonator, prof. Victoria Pădureanu, director adjunct la Școala Nr. 280 și inspector metodist voluntar pentru clasele I—IV, precum și învățătoarele: Călinescu Florica (Școala Nr. 139) și Zinică Loghin (Școala Nr. 280), responsabile metodice la clasele I—IV. De asemenea, la dezbateri a luat parte și dr. Eugen Noveanu, profesor la Liceul „Gh. Lazăr”, care conduce câteva grupe de cercetare ale cadrelor didactice din acest sector.

Red.: Pornind de la necesitatea perfecționării activității comisiei metodice, vă rog să precizați, tovarășă prof. Elvira Iancu, câteva direcții de acțiune preconizate, în acest an școlar, de către Inspectoratul Școlar al Sectorului 5.

Prof. E. Iancu: În proiectarea, organizarea și perfecționarea activității comisiilor metodice ale învățătorilor am urmărit ca, organele de conducere colectivă să asigure, în toate unitățile școlare, o muncă susținută științifică, desfășurată pe baza unor planuri unitare, cu obiective specifice școlilor și izvorite din realitățile concrete ale acestora, cu sarcini și măsuri pentru fiecare clasă. În acest scop, în cadrul schimburilor de experiență cu directorii și secretarii organizațiilor de partid din școli am organizat dezbateri tematice, urmate de asistențe la acțiuni metodice, desfășurate în școlile cu valoroasă experiență didactică din sector (Nr. 150, Nr. 139, Nr. 280, Nr. 141, Nr. 131 și Nr. 148). Am imprimat un accentuat caracter de lucru și instruirilor lunare cu responsabilii metoștilor de la clasele I—IV, urmărind realizarea obiectivelor propuse: 1. asigurarea cunoașterii de către fiecare învățător a informației pedagogice și didactice de ultimă oră; 2. orientarea unitară a tematicii ședințelor comisiilor metodice pe aspecte care să vizeze perfecționarea concretă a procesului de predare-învățare, cu efecte observabile în ridicarea nivelului de pregătire al elevilor; 3. stabilirea căilor de cunoaștere științifică a elevilor, de urmărire sistematică a progresului înregistrat de aceștia; 4. generalizarea experienței pozitive din școli, combaterea rutinei și a conservatorismului în activitate.

În cadrul inspecțiilor frontale, un obiectiv prioritar îl constituie controlul documentelor comisiei metodice a învățătorilor și impulsivitatea activității acestora. Cu acest prilej, am dat indicații vizînd modalitățile și instrumentele științifi-

ce necesare cunoașterii permanente a nivelului de pregătire al elevilor, analiza periodică a progresului școlar, evaluarea obiectivă a nivelului cunoștințelor și deprinderilor, combaterea tendinței de supraevaluare, căi practice de pregătire a elevilor claselor a IV-a, în vederea integrării, fără dificultăți, în ciclul gimnazial, precum și diversificarea căilor de colaborare a cadrelor de specialitate din școli cu învățătorii.

La nivelul inspectoratului, am alcătuit un plan general de cercetare, la realizarea căruia participă, prin investigații, multe comisii metodice ale învățătorilor. Menționez câteva dintre obiectivele prioritare pentru această etapă: 1. evaluarea randamentului școlar, în vederea reglării permanente a procesului de instruire; 2. tratarea diferențiată a elevilor; 3. dezvoltarea creativității acestora.

Prof. V. Pădureanu: Într-adevăr, comisia metodică a învățătorilor — ca formă de bază a sistemului de perfecționare și autoperfecționare a acestora — are o funcție importantă în asigurarea eficienței desfășurării procesului instructiv-educativ. În cadrul inspecțiilor sau a asistențelor la clasă, la nivelul schimburilor de experiență, cu accent pe metoda predării, ale învățătorilor din sectorul nostru, am urmărit diversificarea formelor și tematicilor inițiale, în vederea formării și dezvoltării personalității elevilor, a dobîndirii de către aceștia a tehnicilor de muncă intelectuală, specifice vârstei, a informării cadrelor didactice cu cele mai noi cuceriri științifice.

După consfăturile pe problemele muncii educative, din luna ianuarie a.c., toate comisiile metodice ale învățătorilor au dezbătut proiectarea științifică a activității educative, stabilind obiective prioritare desprinse din Programul unitar al acestor activități, realizate în colaborare cu organizația de pionieri și familiile elevilor.

Red.: În continuare, vă propun să vă referiți la modalități concrete de desfășurare a activității comisiei metodice din școlile în care funcționați.

Inv. Z. Loghin: La Școala Nr. 280, pe lîngă prezentarea unor referate teoretice, însoțite de exemplificări din experiența dobîndită, în cadrul comisiei metodice, organizăm dezbateri (de exemplu, „Proiectarea didactică a lecției, premisă a învățării depline”), schimburi de experiență, prezentarea și discutarea unor materiale didactice, realizate de învățători. În acest an școlar, vom analiza periodic, de la o etapă la alta, progresul școlar al elevilor, vom stabili, în mod unitar, obiective operaționale pe discipline de învățămînt, capitole și teme, precum și itemi pentru teste de evaluare sumativă. Pentru prezentarea și clarificarea unor tehnologii didactice, ne-am propus să invităm specialiști din domeniul cercetării pedagogice. Precizez că, dorînd să realizeze o temeinică pregătire a fiecărui elev, toți învățătorii din școala noastră participă la activitatea de cercetare organizată de inspectoratul școlar.

Inv. F. Călinescu: În cadrul comisiei metodice din școala noastră, s-a permanentizat abordarea în viziune sistemică a lecțiilor, pornind de la obiectivele operaționale urmărite, de la strategiile didactice folosite, precum și de la mijloacele de învățămînt. Menționez câteva forme și modalități de desfășurare a activității metodice a învățătorilor de la Școala Nr. 139: dezbateri pe teme ca „Un demers didactic de mare eficiență, care vizează modelul învățării depline”, „Evaluarea nivelului de realizare a obiectivelor educaționale, ca moment al reglării procesului de învățămînt”; sinteze metodice: „Formarea deprinderilor de muncă intelectuală, în vederea autoinstruirii vizînd educația permanentă”; lecții demonstrative; interrasistente organizate în scopul realizării studiului privind „Predarea disciplinelor fundamentale”; activitatea de cercetare cu tema: „Învățarea deplină”, concretizată la sfîrșitul acestui an școlar cu o sesiune științifică; analiza periodică a situației la învățătură a elevilor, mai ales, a celor cu un ritm lent în asimilarea cunoștințelor și urmărirea progresului școlar în orele de meditații, în cadrul programului complementar și al celui suplimentar de pregătire.

Red.: Modul de concepere și organizare a perfecționării activității comisiilor metodice ale învățătorilor oferă posibilități concrete de desfășurare, în școli, a unei munci de cercetare pedagogică. Cum realizați îndrumarea acestei activități a învățătorilor?

Prof. E. Noveanu: Despre necesitatea cercetării pedagogice nu este cazul să mai amintesc, pentru că este stipulată în Legea educației și învățămîntului. De altfel, de-a lungul anilor, aceasta s-a dovedit a fi o eficientă formă de perfecționare profesională. De aceea, Inspectorata-

tul Școlar al Municipiului București a inițiat un amplu program de implementare a cercetării pedagogice la nivelul tuturor unităților școlare. Problema care se ridică este aceea a îndrumării metodologice a activității comisiilor învățătorilor. Mai concret, o investigație experimentală presupune relevarea unei probleme ca o manifestare concretă a unei contradicții dialectice în procesul de formare a personalității, formularea unei ipoteze ca soluție posibilă, a răspunsului plauzibil la problema respectivă, proiectarea unui sistem experimental pentru verificarea în practică a ipotezelor, precum și o modalitate concretă de adunare, prelucrare și interpretare a datelor. Acestea sînt tehnici de cercetare experimentală pe care nu orice cadru didactic le-a parcurs în cadrul pregătirii sale inițiale. Ne-am propus să oferim elementele menționate care reprezintă punctul de plecare metodologic pentru fiecare obiectiv de învățămînt care dorește să înceapă o cercetare experimentală.

Red.: Ce teme concrete au cercetările experimentale inițiate la nivelul sectorului pentru comisiile metodice ale învățătorilor?

Prof. E. Noveanu: Dintre temele prioritare pentru această etapă, tratarea diferențiată a elevilor ar fi prima care așteaptă soluții viabile. Pregătirea temeinică a absolvenților claselor a IV-a, realizată prin tratare diferențiată, prin folosirea unor instrumente eficiente și a unor procedee variate este necesară în vederea integrării optime în celelalte cicluri de învățămînt. Modul de elaborare a acestor instrumente și procedee de observare a progresului școlar și-l însușesc învățătorii participînd la activitatea de cercetare din cadrul comisiilor metodice. În afară de acest tip de tratare diferențiată, pe care am putea-o numi „recuperatorie”, am început să studiem, experimental, și o tratare diferențiată „profilactică”, cu un caracter mai larg.

O altă temă pe care o investigăm este dezvoltarea creativității la elevii. Succint, știm că dezvoltarea creativității presupune, pe de o parte, realizarea unui climat afectiv cu anumite caracteristici și, pe de altă parte, folosirea unui sistem de exerciții bazate pe gîndirea divergentă. Colectivele care lucrează la această cercetare învață să aplice o grîi de observare a comportamentului creativ (realizată în cadrul acestei cercetări) și să proiecteze sisteme de exerciții creative la matematică și la limba română.

Prof. E. Iancu: Toate materialele elaborate în cadrul acestei cercetări vor fi prezentate într-o sesiune științifică de comunicări, organizată la nivelul inspectoratului, la sfîrșitul acestui an școlar și vor fi orientate în lumina prevederilor documentelor Congresului științei și învățămîntului, în vederea realizării unei cercetări pedagogice care să ofere soluții eficiente perfecționării procesului instructiv-educativ la clasele I—IV.

Masă rotundă realizată de:
VIOLETA APOSTOL

În concordanță cu cerințele social-economice

((Urmare din pag. 1))

tribune la progresul multilateral înregistrat în toate domeniile de activitate, asigurând un echilibru permanent între necesarul de forță de muncă, rețeaua liceelor și școlilor profesionale, ramurile și meseriile actuale și de perspectivă ale industriei județului.

Acest însemnat aport se datorează, desigur și sprijinului, îndrumărilor permanente ale Comitetului Județean Maramureș al P.C.R., precum și conlucrării tuturor factorilor educaționali — în principal, școala, organizațiile revoluționare de copii și tineret, întreprinderile patronatoare și familiile elevilor.

Demersurile vizând optimizarea funcțiilor formative ale școlii sunt concepute și în județul nostru în spiritul indicațiilor formulate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la primul Congres al științei și învățămîntului — în principal — prin valorificarea mai activă a dimensiunilor umanizatoare și socializatoare ale muncii, prin promovarea cu consecvență a principiului policalificării și politehnizării. Din această perspectivă, formarea profesională prin școală o concepem în profiluri largi, bazată pe o temeinică și cât mai cuprinzătoare instruire științifică, ce facilitează abilitarea elevilor în mai multe meserii și specialități, îl mobilizează într-o măsură mai mare în activitate și le asigură un sporit grad de adaptabilitate la cerințele concrete ale producției și ale vieții sociale.

În cadrul indicatorilor pentru întrecerea socialistă din învățămînt — a căror realizare în bune condiții a contribuit la situarea Inspectoratului Școlar al Județului Maramureș pe locul trei pe țară — realizarea planului de școlarizare are o pondere însemnată, o premisă a acesteia constituind-o desfășurarea unei eficiente activități de orientare școlară și profesională, cu consecințe pozitive în opțiunile absolvenților clasei a VIII-a și ale celor ce termină treapta întâi de liceu. Acest loc de prestigiu onorează întreg personalul didactic din județ, răsplătindu-i eforturile competente și răspunderea comunistă, dovedite în instruirea și educarea tinerei generații.

Adecvarea maximă a pregătirii școlare și profesionale a elevilor la cerințele unităților economice în care absolvenții urmează să muncească a impus elaborarea și finalizarea unui sistem unitar de activități de orientare școlară și profesională. Conceput pe baza constantelor generale la nivel național, care se referă la profesiuni și meserii prioritare, corespunzătoare direcțiilor dezvoltării economico-sociale a țării, sistemul cuprinde și variabile profesionale corespunzătoare cerințelor social-economice ale județului nostru. Acumularea unui stoc informațional valoros privind căile și mijloacele înfăptuirii orientării școlare și profesionale, ca și abordarea critic-constructivă a acestei

activități permit îmbunătățirea ei continuă prin: generalizarea experienței acumulate la nivelul celorlalte unități administrativ-teritoriale; omogenizarea calitativă a activității pe plan județean; sporirea competenței specialiștilor participanți la proces, în primul rând a cadrelor didactice, prin asimilarea tuturor elementelor specifice acestei munci și prin accentuarea caracterului de grup al activităților; strinsa colaborare dintre unitățile economice și cele școlare, sporirea eforturilor materiale pentru constituirea instrumentarului minim necesar desfășurării procesului de orientare școlară și profesională la nivelul exigențelor.

O primă încercare de bilanț a acumulărilor care au permis obținerea de bune rezultate în această complexă activitate evidențiază preocuparea sistematică de a dimensiona și adapta rețeaua învățămîntului liceal și profesional în conformitate cu necesitățile economiei în profil teritorial.

Disponem, în prezent, de patru licee și de un număr echivalent de școli profesionale cu profil minier care funcționează în localitățile exploatarelor miniere de bază. Liceul Industrial Nr. 3 (chimie-metalurgie) și Liceul Industrial Nr. 1 (construcții de mașini și utilaj minier) din Baia Mare sunt situate în vecinătatea întreprinderilor pentru care pregătesc forță de muncă. Pentru a exemplifica doar unitățile de învățămînt cu profil prioritar, menționăm că și cele două licee agroindustriale din județ din localitățile Șomcuta Mare și Seini, cu școlile profesionale respective, sînt situate în zona de producție pomicolă, viticolă și zootehnică. Valorificăm, în consecință, avantajele care permit recrutarea elevilor pentru aceste unități de învățămînt, din cadrul localității unde domiciliază sau al celor cit mai apropiate de domiciliul lor, ceea ce facilitează atât realizarea planului de școlarizare la profilele prioritare, cit și practicarea meseriei în locurile natale. Relevind conlucrarea permanentă cu conducerea acestor licee, întreprinderile patronatoare au finanțat, în ultimii ani, dotarea lor la nivel de etalon. Referindu-ne doar la baza de practică a elevilor, consemnăm dotări de performanță în privința mijloacelor tehnice și a spațiilor specializate, care devansează nivelul tehnologiilor actuale, activitatea fiind proiectată în perspectiva progresului tehnologic preconizat în ramura de profil. Și, nu în ultimul rând, tocmai liceele amintite dispun și de cele mai moderne echipamente audio-vizuale (de exemplu, Liceul Industrial Nr. 2 — minier).

Baza materială creată în procesul integrării învățămîntului cu producția reprezintă doar una dintre condițiile necesare bunei pregătiri profesionale a elevilor. La ea se adaugă modul în care este organizată, îndrumată și evaluată instruirea în meserie în liceele de specialitate. Pe lângă elementele comune sistemului de învățămînt la nivel național, care vizează eficiența pregătirii pentru

meserie, remarcăm o particularitate valoroasă a acestora, în cadrul bazei de practică a întreprinderii de Mașini și Utilaj Minier Baia Mare: evaluarea nivelului de pregătire a elevilor practicanți din Liceul Industrial Nr. 1 se urmărește aici prin fișa de testare individuală periodică, fapt care permite cunoașterea intereselor și aptitudinilor lor în formare. Un alt exemplu de înțelegere complexă a pregătirii profesionale îl oferă modul în care se desfășoară practica productivă a elevilor Liceului Industrial Nr. 3, în cadrul întreprinderii Metalurgice de Metale Neferoase Baia Mare; datorită conlucrării eficiente între conducerea liceului de profil și conducerea întreprinderii se asigură rotirea practicanților la toate posturile de lucru în cadrul modulelor de practică și participarea lor nemijlocită la întreținerea și repararea periodică a utilajelor.

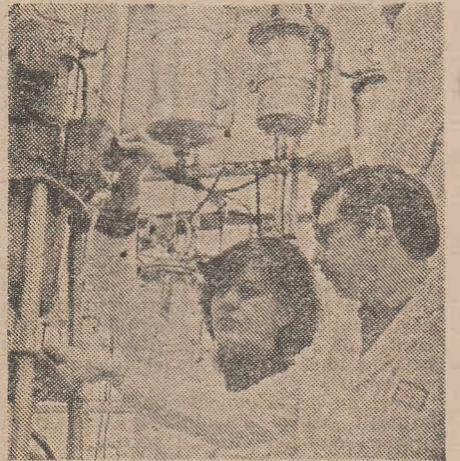
Inițierea elevilor în activitatea de cercetare, stimularea interesului epistemic și a creativității tehnico-științifice sînt alte modalități de implicare a elevilor în procesul de formare multilaterală a personalității lor, cu consecințe favorabile pentru o orientare profesională în consens cu capacitățile lor intelectuale, cu inclinațiile și aptitudinile pe care le dovedesc. Astfel, elevilor claselor terminale din liceele amintite li s-a creat posibilitatea de a-și alege temele lucrărilor de diplomă din tematica de cercetare a întreprinderii. Documentarea științifică și demersul practic se finalizează de către elevi, sub îndrumarea specialiștilor din respectivele întreprinderi. Atît întreprinderea Metalurgică, cit și Trulstul de Mecanizare a Agriculturii apreciază aportul lucrărilor de diplomă la progresul lor tehnologic.

În anul școlar trecut, am organizat un larg sondaj de opinie în rîndul conducătorilor de licee și al compartimentelor învățămînt-perfecționare din întreprinderile patronatoare, privind integrarea și pregătirea în profil larg în meserie. Retroinformația ne-a dat posibilitatea unor aprecieri care au constituit repere importante în optimizarea colaborării școlă-întreprindere, în sprijinul coordonării activității de orientare a elevilor spre forme de învățămînt care pregătesc cadre pentru profilele prioritare.

Se impune atenției faptul că, într-o primă etapă a orientării, materialele informative de tipul micromonografiilor, organigramelor, psihoprofesiogramelor și itinerarelor școlar-profesionale, întocmite în colaborare cu specialiștii din întreprinderi și difuzate la școli prin Cabinetul județean de orientare școlară și profesională, asigură informarea elevilor aflați în pragul opțiunii cu o serie de date necesare, care le înlesnesc decizia pentru un anumit liceu și, implicit, pentru profesia viitoare.

Vizitarea liceelor și a întreprinderilor de profil, de către colectivele de elevi ai claselor a VIII-a, în sistemul itinerant, sub genericul, deja consacrat, al „Zilei porților deschise”, a fost urmată de sondaje, de opțiuni comparative cu cele emise anterior vizitei. Sondajele efectuate ne-au semnalat o tendință care se impune analizată și atent controlată: reorientarea spontană a unor colective de elevi în favoarea ultimului liceu vizitat. Forța de atracție a spațiilor de învățămînt moderne, respectiv, a locurilor de muncă cu grad înalt de tehnicitate, determină opțiuni de moment care fluctuează și pot influența orientarea la nivel județean. În consecință, am recurs, la etapizarea judicioasă a vizitelor în prima perioadă a anului școlar, consecutiv eşalonării mijloacelor de influențare a opțiunilor prin celelalte modalități cunoscute în metodologia orientării.

Consemnăm importanța hotărîtoare a celor două sondaje de opțiuni anuale, centralizate la nivel județean și analizate în detaliu cu directorii de școli și licee. Sondajul practicat la sfîrșitul primului trimestru dă posibilitatea inspectoratului școlar să realizeze o coordonare unitară, ritmică a acțiunilor ce se impun în vederea pregătirii reușitei celui de-al doilea sondaj, sub genericul „Preinscrierea absolvenților claselor a VIII-a în clasa a IX-a”, care se desfășoară simultan în toate școlile din județ, în luna mai, acțiune realizată cu concursul organizației

de pionieri, al U.T.C.-ului și al familiilor elevilor.

Experiența ultimilor trei ani de practică a preinscrierii ne-a relevat (datorită studiilor comparative ale opțiunilor emise în luna mai cu cele de la înscrierea propriu-zisă) relativa stabilitate a opțiunilor pe școli, ceea ce ne permite să preluăm, cu aproximativ două luni înainte de înscriere, modul de acoperire a cifrelor de plan pe licee. Acest interval constituie un ultim răgaz pentru intervenții dirijate în vederea reorientării anumitor categorii de elevi, prin acțiunea conjugată a tuturor membrilor comisiilor de orientare din școli, finalizată prin sfatul de orientare.

Rezultatele sondajului centralizat la nivel județean, în luna decembrie a actualului an școlar, ne-au condus spre următoarele constatări: elevii claselor a VIII-a optează pentru licee cu profil industrial în proporție de 79 la sută (60 la sută, pentru licee cu profil prioritar). Consemnăm orientarea mai judicioasă a majorității elevilor din actuala generație, care în anii trecuți optau masiv pentru licee neindustriale de tipul: economic, sanitar, pedagogic etc.

Socotim că perfecționarea sistemului de orientare pe plan județean impune sporirea neconținută a competenței factorilor implicați și coordonarea lor unitară, antrenarea colectivelor de cadre didactice în investigarea fenomenelor și tendințelor proprii orientării. În acest sens, beneficiem în actualul an școlar de aportul unui colectiv de cadre ale Institutului de Subinginerii din Baia Mare, care a finalizat cercetarea cu tema: „Elaborarea căilor de perfecționare a activității de recrutare și pregătire a muncitorilor minieri în unitățile școlare de profil din Maramureș”.

Disponem deci de o serie de repere utile pentru reevaluarea activității, urmînd să fimem seama de următoarele aspecte: ● necesitatea asigurării unei baze materiale atotcuprinzătoare, model, — care să fie pusă la dispoziția cadrelor didactice, prin activități periodice și generalizate — privind metodică utilizării informației și a mijloacelor muncii de orientare școlară și profesională; ● colaborarea sistematică a Comisiei județene de orientare școlară și profesională cu specialiștii din întreprinderile de profil din județ, pentru a intensifica popularizarea informațiilor referitoare la perspectivele de dezvoltare economico-socială și conținutul concret al aportului progresului tehnologic preconizat de prognoze; ● implicarea personalului specializat din cadrul Centralei Minereurilor Baia Mare la procesul de cunoaștere și autocunoaștere ale elevilor, prin testare de aptitudini; ● intensificarea activității cu părinții prin lecturate cu conținut informațional actualizat, veridic și convingător; ● generalizarea experienței pozitive acumulate în procesul integrării învățămîntului cu practica productivă, la nivelul tuturor unităților de învățămînt liceal și profesional; ● adecvarea maximă a pregătirii profesionale a elevilor la cerințele unităților economice în care absolvenții urmează să muncească; ● insistența sporită pentru antrenarea factorilor răspunzători din întreprinderi în vederea asigurării condițiilor favorizante unei optime integrări socio-profesionale a fiecărui absolvent.

MUNCA — CERTITUDINE A UTILITĂȚII

SOCIALE

Orientarea școlară și pregătirea pentru muncă și viață a elevilor școlarizați în unitatea noastră de învățămînt, Școala Ajutătoare Nr. 10 din București, prezintă câteva aspecte particulare analizate și cu prilejul unui schimb de experiență organizat de Inspectoratul Școlar al Municipiului București cu directorii școlilor de acest fel din Capitală. Orientarea copiilor cu deficiențe intelectuale spre o școală specială și, apoi, a elevilor respectivi spre o anumită meserie depinde, în foarte mare măsură, de precizia examinării complexe — medico-psihopedagogice din perioada preșcolară și de corectitudinea diagnosticului stabilit. Această examinare tinde să coboare, sub aspect cronologic, spre vîrstă de 2-3 ani și chiar 1 an, știut fiind că eficiența intervenției recuperatorii este cu atît mai mare cu cît handicapul a fost depistat mai de timpuriu. O educație preșcolară sistematică, la nivelul grădinițelor de diverse tipuri, oferită, de asemenea, premise trainice pentru o bună orientare și

integrare școlară: copiii cu deficiențe accentuate spre școlile ajutătoare; cei cu deficiențe ușoare, spre școlile generale. Tot de la vîrsta școlarității, este bine ca familia să fie pusă în cunoștință de cauză și corespunzător informată, pe de o parte, asupra stării de sănătate a copilului, pe de alta, asupra specificului instrucției și educației din școlile ajutătoare, care se desfășoară, cu precădere, pe baza diferențierii și individualizării activităților, datorită inegalității mari a nivelurilor de dezvoltare intelectuală. Cunoșcînd bine unitatea de învățămînt în care va fi înscris copilul ei, familia va înceta să respingă, nejustificat, ideea de școală specială. În acest scop, de exemplu, noi prezentăm părinților interesele opiniile unora dintre foștii noștri elevi, rezultate dintr-un chestionar aplicat unui număr de 51 absolvenți din anii 1981, 1982, 1983, 1984. Marea majoritate a acestor absolvenți afirmă că le face plăcere să mai viziteze școala unde au învățat, subiecții chestionați apreciînd în mod

deosebit calitatea pregătirii pentru muncă, fomarea deprinderilor de conduită civilizată și a capacităților de a depăși dificultățile, dobîndirea abilităților de comunicare verbală, a celor matematice, însușirea citit-scrisului; de asemenea, ei păstrează o amintire plăcută a cadrelor didactice sau colegilor lor.

Pregătirea pentru muncă este un obiectiv prioritar al acestor unități școlare, fiind integrată tuturor activităților educativ-recuperatorii desfășurate cu elevii.

Ținînd seama de specificul procesului de învățămînt din aceste școli, de finalitatea educativă a acestora, acțiunile de orientare școlară și profesională îmbracă forme variate, în funcție de treptele școlarității, apelîndu-se, în permanentă, la toate mijloacele de influențare educativă. În clasele mari, a VII-a și a VIII-a, se intensifică informarea părinților și elevilor cu privire la rețeaua școlilor profesionale ale Ministerului Muncii, care sînt accesibile acestora din urmă, se organizează vizite în astfel de școli profesionale, precum și în întreprinderile și unitățile economice unde ei pot urmări exercitarea unor meserii care le sînt indicate — lăcătuș, frezor, strungar, sudor, agricultor, tîmplar, zugrav, vopsitor, croitor, cismar, legător de cărți și altele. Tot acum se efectuează, din nou, examinarea și consilierea psihopedagogică și

defectologică. Orientarea școlară și profesională se finalizează, de regulă, în trimestrul al III-lea al anului școlar, cînd i se stabilesc fiecăruia dintre elevii clasei a VIII-a, una sau mai multe meserii accesibile (pe baza unui dosar cuprinzînd date medicale, psihopedagogice și sociale, precum și opțiunea exprimată de elev în prealabil), în prezența unei comisii cu reprezentanți ai celor trei ministere, precum și a părinților elevilor. Urmează, fie continuarea pregătirii în școli profesionale, fie integrarea într-o activitate socio-profesională. În anii 1981, 1982, 1983, 1984, din cei 126 absolvenți ai școlii noastre, 102 (80 la sută) urmează sau au încheiat calificarea prin școlile profesionale ale Ministerului Muncii. Dintre ceilalți, 5 la sută au reușit să se califice la locul de muncă, iar restul lucrează, împreună cu părinții, în familie.

Credem că aceste date sînt concludente pentru modul în care sînt instruiți și pregătiți pentru muncă și viață, prin efortul tuturor cadrelor didactice, elevii noștri, scopul principal fiind acela de a dărui societății oameni capabili să se integreze într-o activitate social-utilă.

Prof. TRAIAN VRAȘMAS
Școala Ajutătoare Nr. 10 din București

INVĂȚĂMÎNTUL PREȘCOLAR

MODALITĂȚI DE TRATARE DIFERENȚIATĂ

Activitatea cu grupuri mici de copii

In procesul instructiv-educativ este necesară găsirea unor forme și metodologii didactice pe care să le putem adapta la posibilitățile diferite ale copiilor, la capacitatea de înțelegere și ritmul de lucru propriu unor grupuri de copii sau fiecărui copil.

Pornind de la cunoașterea copiilor, am împărțit grupa obișnuită (eterogenă) în grupuri omogene, fiind seama de anumite caracteristici: 1. Copii la care mai persistă greșeli în exprimare și au vocabular sărac. 2. Copii care nu au suficient formate deprinderile practice. 3. Copii care manifestă timiditate și 4. Copii cu aptitudini deosebite la activitățile artistico-plactice.

Astfel, la grupa mijlocie, la subgrupul I, am planificat activitatea de povestire „Căsuța din oală”, cu scopul îmbogățirii vocabularului și exersării pronunțării unor sunete cu ajutorul onomatopeelor; subgrupul II — înșirare de mărgelile colorate (le-am explicat și demonstrat în prealabil tehnica înșirării și alternării culorilor), cu scopul consolidării deprinderilor practice; subgrupul III — jocuri de masă preferate, cu scopul participării la joc și învingerii timidității; subgrupul IV — pictură, folosind material variat (hîrtie colorată, sticlă, faianță) cu scopul dezvoltării aptitudinilor artistico-plactice.

În altă zi mi-am planificat jocul de creație „De-a magazinul de jucării”, care mi-a permis să urmăresc, la copiii din subgrupul I, exersarea deprinderilor de exprimare, iar la cei din subgrupul III învingerea timidității, prin antrenarea în joc sau prin asumarea rolului de vânzător. În altă zi am organizat cu subgrupul I jocul didactic „Ursul și albinuțele” (exersarea pronunțării corecte a sunetelor b, z, r); cu subgrupul II, activitatea manuală cu tema „Floricele” (rupere din hîrtie colorată); subgrupul III, „Floricele pe cîmp” (lipirea elementelor de la subgrupul II), cu scopul cultivării dorinței de a lucra în colectiv; subgrupul IV — modelaj pe sticlă.

Forma de tratare diferențiată descrisă mai sus (împărțirea dirijată pe subgrupuri omogene) prezintă avantajul că dezvoltă aptitudinile, se perfecționează deprinderi, cultivă încrederea în forțele proprii, creează condiții pentru dezvoltarea fiecărui copil în raport cu preferințele și posibilitățile lui.

O altă formă de tratare diferențiată pe care am aplicat-o este aceea pe două subgrupe în cadrul activităților comune. La grupa mijlocie, din 30 de copii, 12 erau nou-veniți sau de grupă mică. Pentru a-i aduce pe toți la nivelul corespunzător, am asociat activități de dezvoltarea vorbirii, cunoștințe despre natură și om cu activități de modelaj, desen și practică. Așa, de exemplu, repovestirea „Cîrpele cel lacom” am asociat-o cu o activitate manuală de rupere. În timp ce subgrupul I (copii la nivelul corespunzător) a redat succesiunea momentelor principale ale povestirii, folosind expresii literare deosebite, subgrupul II (copii care nu erau la nivel corespunzător vorbirii) a decupat prin rupere fulgi de zăpadă fără contur. Apoi, subgrupele au schimbat activitățile: subgrupul II a povestit după ilustrații, avînd posibilitatea să-și reamintească povestea, redată anterior de copiii din subgrupul I, iar aceasta a trecut la decuparea cu contur a unor siluete, căsuțe, oameni de zăpadă, sînuțe. Folosind procedeul amintit, am reușit să antrenez fiecare copil în redarea povestirii și astfel să-și exerseze deprinderile de exprimare. Pentru a da o finalitate activității, cu elementele decupate de toți copiii am alcătuit pe un panou un tablou de iarnă.

Tratarea diferențiată dirijată pe subgrupuri omogene pe durată determinată am alternat-o cu tratarea diferențiată pe subgrupuri ocazionale pe durată nedeterminată. Grupurile eterogene au favorizat pe copiii cu ritm lent de dezvoltare, pe copiii timizi, asupra cărora s-a exercitat influența pozitivă a colectivului. Cooperarea dintre copii, discuțiile dintre ei, cultivă calități morale: independență, inițiativă, mobilitate, creativitate — cerințe ale învățămîntului formativ.

Educ. MARIA ZAGURA
Grădinița Nr. 12 din Bistrița,
județul Bistrița-Năsăud

Folosirea probelor de determinare a cunoștințelor

Pentru a stabili nivelul de dezvoltare intelectuală al copiilor, volumul lor de cunoștințe, priceperi și deprinderi, se pot utiliza diferite probe. Din literatura de specialitate am folosit, de exemplu, proba pentru determinarea vocabularului, scopul fiind verificarea volumului vocabularului.

Material: imagini desenate, tablouri decupate care reprezintă un copil ordonat, cu fața curată și altul cu fața murdară.

Tehnica aplicării: prin metoda convorbirii, între educatoare și copil, acesta este pus în situația de a da denumirile corpului și capului, cu descrierea lor și fixarea funcțiilor părților corpului. (Am înregistrat pe bandă de magnetofon convorbirea, din două motive: 1. copilul nu va fi inhibat de faptul că răspunsurile lui sînt notate în caiet; 2. înregistrarea pe bandă va constitui un stimul de muncă).

Arta educatoarei constă în modul cum antrenează copilul, făcînd apel la observații, amintiri etc. De un real folos pentru verificarea volumului vocabularului au fost și măturile părinților.

Fixîndu-mi, după programă, domeniul investigației și temele, am putut să-mi întocmesc, în caiet, fișe individuale ale copiilor, în care am trecut rezultatele studierii și propunerile pentru viitor.

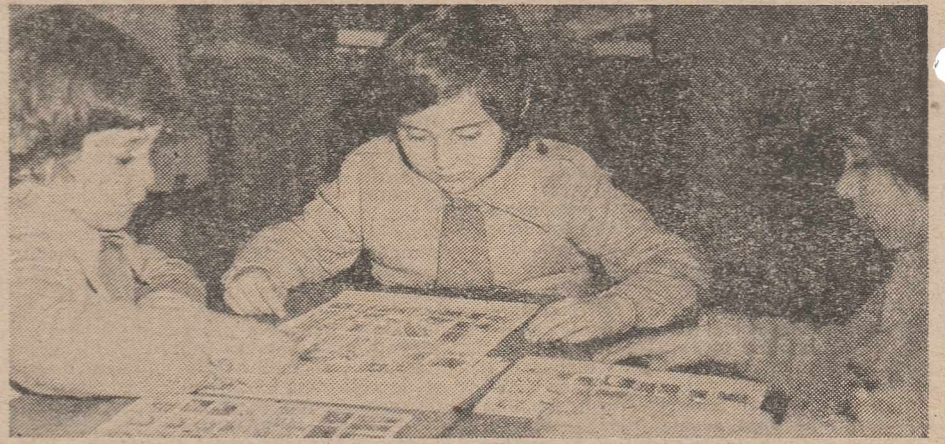
În vederea înțelegerii textului unor povestiri de către copii, am folosit probe, la începutul anului, cu scopul de a constata în ce măsură aceștia au posibilitatea de a înțelege și a reda sensul textului povestit. În cursul anului am folosit probe pentru a controla stadiul la care au ajuns. În urma concluziilor fixate, am stabilit metodele și procedeele pentru tratarea diferențiată a copiilor. De exemplu, după expunerea povestirii „O faptă bună”, am cerut copilului care prezenta dificultăți în înțelegerea unui text să răspundă la un chestionar legat de povestirea ascultată, iar eu mi-am notat în ce măsură copilul a reușit să motiveze cele cuprinse în răspunsul lui. Alte probe au fost pentru determinarea gradului de dezvoltare a operațiilor gîndirii (analiză și sinteză): de exemplu, susținînd jocul didactic „Între-

gul și părțile sale”, conținutul l-au format exercițiile de reconstituire a unor plante și obiecte cunoscute, iar în alt joc „În livadă”, scopul l-a constituit aranjarea în ordine logică a unor imagini, de la culesul fructelor pînă la cumpărator.

Dacă la începutul anului accentul cade pe munca individuală, la sfîrșitul anului se accentuează munca pe grupe. Pentru ca aceste trei forme — frontal, individual, pe echipe — să aibă rezultatul scontat, trebuie să fie imbinat cu discernămint. Exemplific cu activitatea de observare „Ghiocelul”. Scopul a fost cunoașterea caracteristicilor acestei plante, a modului de îngrijire, a locului unde poate crește, a anotimpului în care înfloreste. Primul subgrup, de copii bine dezvoltăți intelectual, a observat, după planul dat de mine, floarea ca formă, culoare, număr de petale, asperitate, așezare, miros, arătînd cu ce seamănă petalele florii; al doilea subgrup, cu unele dificultăți în asimilarea cunoștințelor, a denumit părțile în mare ale florii; iar subgrupul cu spiritul de observație foarte slab dezvoltat, sub direcția mea îndrumare, a învățat să caute cu degetul, să pipăie, să urmărească cu privirea partea din floare observată, însoțind observarea de cuvîntul meu.

În activitatea frontală, am început cu subgrupul nr. 2, care a enumerat părțile mari ale florii. Subgrupul nr. 3, împreună cu subgrupul nr. 2, prin procedeele întrebare detaliată-răspuns, a analizat o parte din caracteristicile florii; subgrupul nr. 1 a completat cu cele însușite, analizate anterior pe bază de plan. În final, ca muncă individuală, toți copiii au desenat pe fișe părțile componente ale ghiocelului.

Educ. MARIA BURTEA
directoarea Grădiniței Nr. 2 din Grădiștea,
județul Giurgiu

INVĂȚĂMÎNTUL PRIMAR

PENTRU O MAI BUNĂ INTEGRARE ÎN INVĂȚĂMÎNTUL GIMNAZIAL

Înțelegînd că unul dintre obiectivele de bază ale învățămîntului primar este de a asigura pregătirea pentru activitatea de învățare la care vor participa elevii în ciclurile următoare, învățătorii Școlii Nr. 23 din Iași au acționat în direcția formării unor deprinderi trainice de muncă independentă, folosind creator unele metode, procedee și tehnici de lucru, care urmăresc să reducă diferențele de învățare dintre elevi, ridicîndu-i la nivelul corespunzător integrării optime în ciclul gimnazial.

O astfel de metodologie este și aceea care presupune formularea unor cerințe de învățare pentru elevi. Acestea stau la baza instruirii autocorective, astfel încît erorile de învățare, la un moment dat, pot fi corectate. Am formulat cerințe de învățare sub forma unor sarcini pentru elevi privind: așezarea corectă în pagină, realizarea analizei gramaticale corecte, întocmirea unor compuneri, povestiri sau rezumat. Toate aceste cerințe au fost scrise pe primele pagini ale caietului, repetate oră de oră, pînă cînd au devenit automatisme. Ele servesc și la autocontrol pentru elevi, mai ales, în efectuarea temelor pentru acasă sau la analiza unor teme.

Știînd că și deprinderea de a folosi manualele școlare stă la baza învățării, elevii au fost îndrumați cum să lucreze cu acestea. De asemenea, am organizat lecții de învățare în clasă a modalității de lucru pe textele literare, sau cu conținut științific, pe baza unor cerințe de învățare. Elevii au fost deprinși să folosească dicționarele, îndreptările și culegerile, fiecare clasă din școală fiind dotată cu astfel de mijloace de instruire.

Am căutat să asigurăm absolvenților ciclului primar deprinderi de autocontrol, învățîndu-i cum să efectueze o corectare, să folosească pentru autocontrol manualele, planșele și tablele.

Urmărim nivelul însușirii cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor prin:

a) Aplicarea periodică a unor teste cu subiect unic pe serii de clase. Sarcinile de lucru au grade de dificultate diferită, pentru a observa dacă fiecare dintre elevi progresează în ritm propriu și pentru a interveni în timp optim în vederea lichidării lipsurilor semnalate.

b) Evidența însușirii deprinderilor de citire, scriere și calcul — așa cum reiese din testele aplicate în fișe de evidență, elaborate la începutul clasei a II-a pentru toți elevii, apoi în celelalte clase, numai pentru aceia care întâmpină dificultăți. O astfel de evidență ne permite să cunoaștem în orice moment greșelile pe care le face fiecare elev, să organizăm activitatea de recuperare pe categorii de greșeli și, mai ales, să-i ajutăm pe elevii atunci cînd au nevoie, asigurînd astfel progresul real al fiecărui.

Eficiența unei astfel de organizări a activității de învățare s-a materializat în rezultatele obținute de absolvenții noștri la testele cu subiect unic date de inspectoratul școlar, la care s-au obținut medii pe clase între 7,50—9,83, în rezultatele obținute de cei 35 elevi participanți la olimpiada de matematică, premiul toți, în buna integrare a absolvenților seriei 1984—1985 în învățămîntul gimnazial.

Inv. TINCA MARIU
director adjunct, Școala Nr. 23 din Iași

MATEMATICĂ, CLASA A III-A: LECȚIA DE VERIFICARE

„ADUNARE FĂRĂ TRECERE PESTE ORDIN”

Ciclului primar îi revine misiunea de mare răspundere de a forma la elevii acele instrumente de lucru pe care, în ciclul gimnazial, se vor grea cunoștințele, priceperile și deprinderile necesare ca, apoi, după terminarea oricărei forme instituționalizate de studiu, actul instrucției și educației să nu înceteze, ci să se perfecționeze, să atingă cote și mai înalte prin autoinstrucție și autoeducație.

De aceea, consider că procesul predării învățării necesită revizuirii și înnoirii permanente, în scopul găsirii de către fiecare învățător — în activitatea la clasă — a celor mai eficiente strategii de lucru și criterii de apreciere a muncii elevilor.

În literatura de specialitate este folosit tot mai des termenul de „învățămînt eficient” care practic este determinat, pe de o parte, de pregătirea generală a cadrului didactic, iar pe de alta, de pregătirea în mod special a fiecărei lecții.

Am încercat, la orele de matematică, la clasa a III-a, la capitolul „Împărțirea numerelor naturale cînd împărțitorul nu trece de zece”, să realizez lecții de verificare combinată: scrisă (5—10 minute) — cu toată clasa, și orală — la care participă un număr cit mai mare de elevi. Am urmărit în felul acesta îndeaproape munca fiecărui elev, consemnînd rezultatele obținute și am convingerea că am realizat o notare corectă, obiectivă.

Rezultatele obținute mă îndreptățesc să continui cu lecții astfel structurate și la capitolul „Adunarea și scăderea numerelor naturale peste 1000”. Iată un posibil model de desfășurare a lecției de verificare „Adunarea fără trecere peste ordin”: 1. Verificarea temei (5 minute); 2. Exerciții orale variate (5 minute); 3. Muncă independentă (5 minute). În recreație, scriu, pe tablă, sarcinile de rezolvat sau, la începutul orei, distribuți fișe de lucru, explicînd obiectivele urmărite și punctajul.

Repartizez sarcinile pe numere: Numărul 1: a) Calculați: 3 245 + 1 220 = ; 107 302 + 10 115 = ; 342 + 6 125 = ; 65 293 + 3 402 = ; (4 puncte); b) Găsiți termenul necunoscut: n - 3 250 = 1 214; x - 20 505 = 16 100; z - 0 = 220 500 (6 puncte, fiecare exercițiu cite 2 puncte); Numărul 2: a) Calculați: 5 346 + 2 313 = ; 106 902 + 30 006 = ; 364 +

+ 5 103 = ; 74 542 + 3 205 = ; (4 puncte); b) Găsiți termenul necunoscut: x - 4 614 = 1 272; z - 40 006 = 14 231; n - 0 = 428 110 (6 puncte, pentru fiecare exercițiu cite 2 puncte).

4) Verificarea muncii independente — (5 minute): rezultatele sînt scrise pe tablă, fiecare elev compară rezultatele de pe tablă cu cele din caiet, se autocorectează cu creionul. Învățătorul verifică corectitudinea autocontrolului, în vreme ce elevii care au greșit scriu, încă o dată, corect rezolvarea exercițiilor.

5) Muncă diferențiată (10 minute): Elevii, cu rezultate foarte bune la munca independentă (deci care au realizat obiectivele propuse) lucrează individual problemele 11 și 12 de la pagina 124 (din manual), alții rezolvă independent exercițiile 9 și 10, pagina 120. Elevii cu ritm lent lucrează la tablă, sub îndrumarea directă a învățătorului.

6) Verificarea celor care au lucrat independent (5 minute).

Cei care au lucrat la tablă, în secvența anterioară, rezolvă independent exercițiul 8, pagina 124.

7) Rezolvarea unei probleme dificile la tablă (8 minute) și notarea elevilor care participă la rezolvarea ei.

8) Tema pentru acasă, cu sarcini de lucru diferențiate — 2 minute.

Ținînd seama de obiectivele urmărite: corectitudinea așezării termenilor pentru efectuarea adunării, corectitudinea efectuării adunării cu zero, a adunării fără trecere peste ordin, aplicarea regulii de calcul pentru aflarea descăzutului și formarea deprinderilor rapide de calcul la sfîrșitul orelor, consemnez, avînd în față caietele elevilor, pe fișa fiecărui în ce măsură au realizat obiectivele propuse. Centralizez, de asemenea, la nivelul întregului colectiv rezultatele obținute. În felul acesta, cele 45 de minute ale orei sînt folosite integral, elevii se deprind cu ordinea și disciplina în muncă și sînt stimulați să lucreze rapid și să contribuie conștient la formarea unei gîndiri matematice și a unor deprinderi corecte de calcul.

Inv. GHERGHINA BILTZ
Școala Nr. 150 din București

LIMBI MODERNE: STABILIREA OBIECTIVELOR OPERAȚIONALE

Este de necontestat faptul că definirea în termeni cit mai clari și concreți a finalităților unei lecții este de natură să-l asigure acesteia o maximă eficiență. Ne referim în mod special la predarea limbilor străine, unde motivația învățării este diminuată de perspectiva mai îndepărtată a aplicabilității practice a cunoștințelor dobândite. De aceea, stabilirea obiectivelor operaționale pentru fiecare lecție, a sarcinilor concrete ce trebuie rezolvate la sfârșitul fiecărei secvențe didactice și comunicarea lor încă de la început elevilor, pot să joace un rol motivațional, de optimizare a participării elevului la lecție, de captare a atenției, de activizare permanentă a învățării.

În cadrul cadrului de limbi moderne de pe raza comunei, am elaborat seturi de obiective operaționale corespunzătoare celor trei etape care se disting în cadrul fiecărei lecții: achiziționarea și folosirea în contexte diferite a noului material de limbă (1 oră); dobândirea unor noi cunoștințe gramaticale pe fondul exersării materialului de limbă achiziționat (de regulă 1-2 ore); aplicarea celor învățate pe textele din manual (1 oră).

Iată câteva dintre aceste obiective. În vederea achiziționării și folosirii noului material de limbă, la sfârșitul lecțiilor de acest tip, elevii trebuie să știe: să reproducă oral structurile învățate în contextele din manual, precum și în contexte noi; să completeze spațiile punctate din propoziții sau texte cu structurile nou achiziționate potrivite; să alcătuiască propoziții corecte, să le formeze din cuvinte date; să scrie corect și conștient, după dictare, propoziții care conțin noile unități lexicale etc.

În cazul dobândirii noilor cunoștințe gramaticale, sarcinile care reies din enunțarea obiectivelor sunt foarte diferite, în funcție de tema de gramatică abordată. În formularea lor, accentul va cădea pe formarea unor deprinderi reale de exprimare, pe dimensiunea pragmatică a limbii, evitându-se teoretizările excesive. Elevii vor ști, de exemplu, să formuleze propoziții care să conțină verbe regulate și neregulate la diateza, modul, timpul și persoana cerute; să răspundă afirmativ sau negativ la întrebări; să recunoască,

să completeze spațiile libere dintr-un text sau să formuleze propoziții cu forme corecte din clasa gramaticală studiată (articole, pronume, adjective, numere, verbe etc.); să formuleze enunțuri corecte care au la bază mecanisme gramaticale specifice limbii străine respective în contrast cu limba română etc.

Obiectivele ce se impun în cadrul lecțiilor de parcurgere a textului vizează, pe lângă aspectul educativ (cu prisosință ilustrat de conținutul textelor actualelor manuale de limbi străine), dezvoltarea competenței comunicative a elevilor, făcând uz de cunoștințele și deprinderile dobândite în primele 2-3 ore. Pentru acest gen de lecții, obiectivele se referă la: citirea fluentă și conștientă a textului, respectând intonația și pronunția specifice limbii străine respective; răspunsul corect, oral și în scris, la întrebările referitoare la conținutul textului citit; alegerea dintre mai multe propoziții date pe cele al căror mesaj este conform textului; scrierea corectă după dictare a anumitor fragmente din text; realizarea unui dialog cu profesorul sau între elevi pe o temă dată, asemănătoare celei propuse de textul lecțiilor din manual; alcătuirea de scurte compuneri pe diferite teme cu sau fără cuvinte și expresii date etc.

Lista obiectivelor enunțate mai sus nu are pretenția de a fi exhaustivă. Fiecare lecție, fiecare etapă a acesteia, își are propriile obiective, specifice. În afară de aceasta, elaborarea obiectivelor trebuie să fie în mod necesar dependentă de posibilitățile de învățare și ritmul de lucru specific elevilor fiecărei clase. Trebuie să facem o precizare: scopul lecției va fi atins numai atunci când toți elevii vor rezolva sarcinile de învățare cel puțin la nivelul performanței minim acceptate, prevăzute de program. Natura sarcinii va fi aceeași pentru toți elevii și ea va viza realizarea obiectivului propus; ceea ce va diferi de la un grup sau altul de elevi va fi gradul de performanță cerut în aceeași perioadă de timp.

Prof. VIRGIL URECHE
Școala din Maieru-Anieș,
Județul Bistrița-Năsăud

PERMANENT ÎN ATENȚIE — EXPRIMAREA CORECTĂ A ELEVILOR

Este cunoscut faptul că gradul de folosire corectă a limbii într-o școală se manifestă, pe de o parte prin dezvoltarea competenței lingvistice a elevilor, iar pe de altă parte, prin deprinderea lor cu limba literară și cu exigențele ei.

Se știe că greșelile din exprimarea elevilor reprezintă fie lipsa de reacție la o regulă, fie o deprindere negativă, generată de o insuficiență motivare, exersare și repetare a faptelor de limbă în împrejurări numeroase și variate. De aceea, problema exprimării gramaticale se poate soluționa nu doar printr-o pedagogie terapeutică, ci, mai ales, prin una preventivă. În acest sens, se impune ca profesorul de limbă și literatură română să cunoască tipizarea greșelilor elevilor și, în funcție de acestea, să ia măsuri eficiente pentru eradicarea lor.

Pornind de la aceste abateri caracteristice unor clase, am elaborat un caiet de corectare a greșelilor tipice, constatate în exprimarea elevilor. Pentru a ierarhiza erorile din exprimarea orală și scrisă, am structurat acest caiet în patru capitole referitoare la greșelile manifestate în vocabularul, în scrierea, în vorbire și citirea elevilor.

În ceea ce privește greșelile de scriere, acestea au fost clasificate în: erori de ortografie și de punctuație, gramaticale, de redactare și de percepere sonoră.

În capitolul „Greșeli de vocabular”, am inserat abateri de la folosirea corectă a unor neologisme (ca, de exemplu: repercusione, itinerar, confluență, delinquent, întreprindere, continuu, a traversa etc.), a unor termeni de metalimbaj, absolut necesari (alineat, context, identitate, comentariu).

Nu au fost omise nici formele incorecte, populare și regionale, din limba-

șul elevilor: scrim, spui, să ieie, să vază, ceilanți etc.

Referitor la neologisme, am dat și unele explicații cu privire la proveniența receptării lor greșite: necunoașterea semnificației lor, sau mai grav, a unei cunoașteri incomplete, superficiale, a unei pronunții denaturate, ca în cazul paronimelor (test — text, maestru — maitru, comunicare — comunicație etc.).

Dintre greșelile gramaticale, sunt evidențiate cele de dezacord, de folosire incorectă a formelor verbale și pronominale, articularea și formarea pluralului unor substantive (chibrituri, coli, francezi, piraie, monede, maiouri etc.).

Ca greșeli de redactare, am consemnat în „caiet” utilizarea inadecvată a timpurilor verbului într-un enunț sau într-o compoziție, o topică generatoare de confuzii, echivocuri ori sensuri comice.

Izvorit dintr-o bogată experiență didactică, ca și din consultarea unor lucrări normative, pe lângă greșelile tipice „caietul” oferă, totodată, modele și exemple de exprimare. Acestea sunt integrate într-o rețea semantică funcțională, prin care elevii au posibilitatea de a identifica numeroase relații în interiorul microstructurii.

Având în vedere că așa-zisele „greșeli tipice” variază în funcție de vîrsta copiilor, de mediul social-cultural, de zona geografică, a rezultat de aici necesitatea ca profesorul să creeze uneori el însuși exerciții menite să ducă la eliminarea acestor abateri, îngrijindu-se ca faptele de limbă să fie exersate în contexte situaționale identice sau similare cu cele care favorizează exprimarea incorectă. În același timp, printr-o dirijare permanentă a exprimării curente, orale și scrise, în acord cu limba literară, profesorul poate

să-l sustragă pe elev de sub influența agramatismelor, a cuvintelor „hibride”, triviale.

Utilitatea acestui „caiet” este recunoscută de toți profesorii și învățătorii școlii, angajați astfel într-un autentic front comun pentru înțelegerea și folosirea corectă a limbii române. Totodată, folosirea lui de către profesorii de limba română asigură un caracter unitar evaluării cunoștințelor, eradicînd subiectivismul manifestat, uneori, în apreciere.

Folosirea acestui instrument foarte util în activitatea de însușire corectă a limbii se reflectă pozitiv în scăderea considerabilă a numărului de greșeli, asimilarea mai temeinică a cunoștințelor la toate obiectele de învățămînt, ameliorarea posibilităților de exprimare, disciplina în gândire, acuratețe și lizibilitate în scris.

Prof. ENACHE MÎNDRESCU
Școala Nr. 5 din Focșani,
Județul Vrancea

CABINETUL DE ȘTIINȚE SOCIALE: IMPLICARE ÎN REALITĂȚILE SOCIAL-ECONOMICE

Inițiate ca răspuns la cerințele impuse de perfecționarea predării-învățării științelor sociale, cabinetele de științe sociale constituie nuclee de lucru eficiente pentru însușirea conținutului temelor predate, contribuind la modernizarea activităților de învățămînt și la adoptarea celor mai pertinente mijloace de formare a convingerilor comuniste în rândul elevilor.

Activitățile organizate încorporează posibilități nelimitate de afirmare a forței creatoare a elevului, reprezentînd terenul fertil pentru stimularea priceperii și inteligenței mereu constructive, integrate în fluxul viu al lumii pe care o reflectă, determinînd o stare activă în comportare și gândire. Ca om în formare pentru marea producție materială și spirituală a țării, elevul este îndrumat să-și explice misiunea sa socială, să se considere, de la această vîrstă, responsabil față de activitățile sale.

Potențialul creator al elevilor se valorifică prin transformarea cunoștințelor lor teoretice în activități practice cu reale valențe formative. O astfel de activitate, care contribuie la promovarea creativității elevilor, este cea de cercetare. Cabinetul de științe sociale ne poate pune la dispoziție materialul necesar realizării unor cercetări cu o tematică prin care se îmbină cunoștințele teoretice ale elevilor dobîndite la lecțiile de științe sociale, la celelalte discipline școlare. Pornind de la aceste posibilități am inițiat, în cadrul cabinetului de științe sociale din școala noastră, colective de cercetare, antrenînd anual peste 150 de elevi în cunoașterea satului, comunei, orașului de unde provin, stabilind ca temă de studiu „Dinamica social-economică a localității mele”. Din această perspectivă, procesul de cunoaștere a realității, sentimentelor de dragoste față de locurile natale li se adaugă curiozitatea de înțelegere a ceea ce în-

seamnă noul în viața localității, care îl determină pe elev să-și valorifice concret o parte din cunoștințele acumulate la orele de curs. Din colective fac parte elevii din clasele liceale care au cunoștințe de economie politică, socialism științific și filozofie, fiind conduși de membrii cercului de filozofie.

Prin inițierea acestei acțiuni, elevii au și posibilitatea să se informeze asupra trecutului localității, asupra primelor așezări din județul Dimbovița, semnificația lor istorico-socială constituie puncte de plecare pentru înțelegerea prezentului și viitorului. Luînd ca element particular localitatea natală și explicîndu-i marile transformări, elevul își poate forma cu ușurință o imagine clară a tot ceea ce se realizează în țara noastră, de la o etapă la alta, în condițiile socialismului.

Acolo unde există obiective economice mari, elevii sînt îndrumați să folosească cunoștințele teoretice pentru a explica întregul proces tehnologic, să concretizeze factorii care determină creșterea productivității muncii la nivelul unităților economice etc.

Punîndu-l pe elev în fața unor asemenea aspecte ale vieții, îndrumîndu-l să cunoască realitatea, îl facem încrezător în forța lui de muncă, îl determinăm să înțeleagă și să se convingă de progresul continuu al societății noastre socialiste, făcîndu-l element activ încă de la această vîrstă, conștientizîndu-l asupra largilor lui posibilități de participare — prin munca pe care o va efectua — la dezvoltarea multilaterală a localității natale, a județului de care aparține și, implicit, a patriei.

Prof. ȘTEFAN VINTILESCU
Liceul Industrial din Pucioasa,
Județul Dimbovița

VALENȚELE FORMATIVE ALE LECȚIEI

Atunci cînd conceptul de funcție formativă a lecției a fost clarificat în toate dimensiunile lui, s-a văzut că între latura instructivă și cea educativă a lecției există o legătură mult mai profundă decît se credea, că orice lecție — oricît de improprie ar părea intruziunilor educative — poate primi și o altă încărcătură decît numai cea informațională. Încetul cu încetul, asigurarea laturii educative a lecției a devenit nu numai un comandament politico-ideologic, ci și o cerință obligatorie a măiestriei pedagogice, chemate să sporească rolul lecției în formarea complexă a personalității elevului. Ne vom mărgini să punctăm cîteva „învățămînte” dintr-o experiență de catedră și de îndrumare, de aproape patru decenii. Nu-i greu de observat, de pildă, că un anumit „stil” de predare se impune printr-un rol de catalizator în realizarea laturii formative a lecției. O prezentare a cunoștințelor care să stîrnească interesul, să incite imaginația, să trezească nevoia de participare (decî inteligentă, atrăgătoare, bazată pe „noutăți”) accelerează și sporește capacitatea de absorbție și asimilare a cunoștințelor. Dimpotrivă, o lecție corectă, dar cuminte, cenușie, aservită manualului (elevii pot urmări cu degetul pe textul din carte ce le explică profesorul), își autoanulează valențele formative.

Să nu uităm, de asemenea, că orice lecție trebuie să formeze reflexe și deprinderi de muncă intelectuală, absolut necesare în orice domeniu de producție, capacitînd astfel întregirea elevului în sistemul de cerințe moderne ale activității socioprofesionale. La această finalitate se ajunge învățîndu-l pe elev să „asculte” o explicație, să ia notițe sistematice și inteligente (nu stenograme strict mecanice!), să elaboreze o comunicare științifică sau o compunere literară după o anu-

mită schemă logică, să lucreze cu dicționarul sau enciclopediile, să întocmească o fișă de lectură și, mai ales, convingîndu-l că toate acestea trebuie să facă parte integrantă din instruirea lui.

Foarte important este ca lecția să declanșeze toate tipurile și mecanismele gândirii, să transforme pe elev într-un participant activ la propria lui formare.

Activizarea și problematizarea sînt două cîștiguri indiscutabile ale pedagogiei moderne și trebuie să le exploatăm în favoarea asigurării laturii educative.

A lucra activ și diferențiat cu clasa, a-l obliga pe elev să gîndească și a-l provoca să ia o atitudine față de o problemă, a-i oferi instrumentele și reperle necesare și a-l lăsa „să se descurce” singur în reconstituirea unui anumit drum al cunoașterii (de orice gen și oricît de mărunț ar fi el) oferă multiple șanse pedagogului de a dărui societății un absolvent bine format și elastic adaptat exigențelor acesteia. Grijă mare, însă! Să nu fărîmițăm lecția — de dragul activizării — în zeci de întrebări cu răspunsuri monoverbe sau monosilabice, să nu lipsim pe elevi — din cauza suprasolicității „creativității” — de sinteza sau concluzia „magistrală”, absolut necesară pentru realizarea congruenței punctelor de vedere, în sensul educativ spre care trebuie orientată lecția. Valoarea cadrului didactic constă în armonioasă proporție dintre participarea intelectual-afectivă a elevilor și arta coordonativă și directivă a profesorului.

O bună lecție nu trebuie numai bine

Prof. dr. TUDOR OPRIS
Liceul „Gheorghe Lazăr” din București

(Continuare în pag. a 12-a)

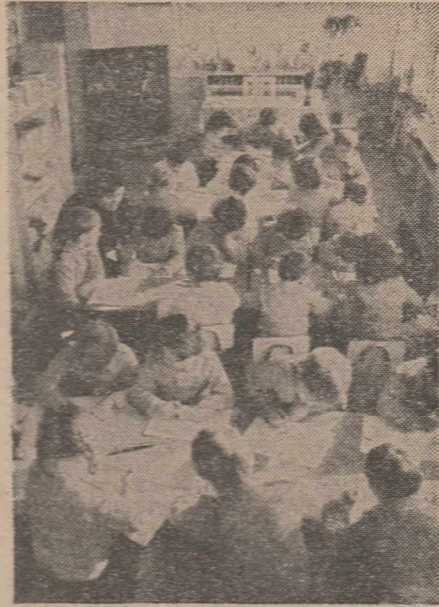
Copiii — tinerețea patriei

La Amara, în Cimpia Bărăganului, copilăria e dulce precum gustul luminii și al pînii, care se înfrățesc, aici, în perpetua năvală a roadelor pămîntului gras și fertil. La început de martie, aici, la Grădinița de copii, cu ghiocei și măștișoare se redeschid porți fermecate, pentru vîsurile și cîntece, pentru poezii și întrebări, pentru jocuri și bucurii, pentru speranțe și prietenii.

O mamă tină, Anica Mihăilă, și-a adus copiii la grădiniță — toți patru! — pe Adrian, de cinci ani, la grupa mare, pe gemenele Elena și Mariana, de 4 ani, la grupa mijlocie, iar pe Raluca, de 3 ani, la grupa mică — grăbindu-se spre prînzul ei program de lucru. E șefa de fermă la C.A.P. Amara. O întreb cum se descurcă, cu toate îndatoririle pe care le are. „Grădinița este pentru mine de un mare ajutor” — îmi mărturisește, cu reală plăcere. O spun asta nu numai eu, ci toate mamele. La fermă este un program foarte încărcat, trebuie să fiu întotdeauna prezentă, să coordonez munca oame-nilor, pentru că doar așa obținem cu toții rezultate mai frumoase în îndeplinirea planului... Ca membră în comitetul celă-șenesc de părinți al grădiniței, sint întotdeauna alături de tovarășele educatoare. Copiii mei sint un buchet de flori, se joacă întotdeauna împreună, dacă lipsește unul, ceilalți îi simt imediat lipsa și întrebă de el. Cînd vin la grădiniță, împreună cu verișorii lor, se țin ca într-un lanț, de parcă ar forma o grupă împreună...” Directoarea Grădiniței din Amara, educatoarea Dumitra Burlacu, în-tărește spusele mamei: „Vîrsta foarte apropiată a fraților îi face să se iubească, să se înțeleagă spontan; copiii cu frați mai mulți sint mult mai sociabili, știu ce au de făcut, se ajută foarte mult între ei, sint mai ordonați, mai grijulii față de cei mai mici, sint respectuoși, nu risipesc jucăriile și materialele; cînd construiesc ceva, știu să ceară politicoasă să li se împrumute o jucărie necesară și dau cu ușurință jucăriile lor altui copil. Gradul sporit de sociabilitate a copiilor cu frați mai mulți favorizează mult munca educatoarelor în pregătirea lor pentru școală”. Această colaborare benefică între frați nu este confirmată și de spusele Herminei Popescu, una dintre tinerele educatoare ale grădiniței. Are și ea patru copii, două fete și doi băieți: Zina, în clasa a IV-a, Agripina, în clasa a III-a, Petre (grupa mare) și Nicolae (grupa mijlocie). Poate să-i lase singuri, fetele îi ajută pe băieți să deseneze, să se îmbrace, să se joace împreună... Ne vorbește despre condițiile minunate de la grădinița unde lucrează, unde toți copiii vin cu plăcere, unde se creează cea strînsă legătură între educatoare și familii. Găsește, însă,

tot timpul necesar și pentru preocuparea de căpetenie: să aplice metode educative adecvate în pregătirea copiilor pentru școală. Este, în același timp, înscrisă la gradul II didactic, împreună cu alte patru colege. În iarnă, a participat la un curs de perfecționare, organizat la Liceul Pedagogic din Buzău, considerat, prin efectele sale, de un real folos pentru educatoare.

Iată și o altă explicație a climatului de muncă și emulație existent aici. Ne-o oferă tot directoarea grădiniței: „Numai atunci cînd se stabilește o unitate de vederi, o colaborare și înțelegere, în co-

lectivul de educatoare, în parcurgerea sarcinilor programei, ne putem aștepta la rezultate bune și foarte bune — altfel, nu. Majoritatea educatoarelor, fiind locale, se ocupă cu multă dragoste de copii, caută să le cunoască mai bine posibilitățile de dezvoltare intelectuală, morală, încă de la grupa mică, să le stimuleze interesele de cunoaștere, să le formeze comportamentele dorite de societate, pe măsura posibilităților vîrstei lor. Pentru aceasta, prima grijă a conducerii este asigurarea frecvenței zilnice a tuturor copiilor la programul grădiniței. Frecvența este de aproape 100 la sută, la toate cele 12 grupe. Pe timpul muncilor agricole, grădinița e solicitată și de părinți

cu copiii sub vîrsta de 3 ani, care vin la creșă; în sezonul muncilor agricole de vară, se organizează programul prelungit al grădiniței, pe tot parcursul zilei, cit mamele copiilor sint la lucru în cîmp — fapt apreciat de femeile din Amara. Consi-liul de conducere al C.A.P.-ului a răs-puns întotdeauna acestei cerințe, acordînd întreg sprijinul necesar. Așa cum a înflorit comuna în ultimii ani — ne re-latează în continuare directoarea Dumit-ra Burlacu — prin stațiunea cu același nume, alături de școală și căminul cultu-ral, s-a impus și construirea acestui fru-mos nou local, care a înlocuit căsuța mo-destă și neîncăpătoare pentru cei peste 400 de copii preșcolari din comună. Acum, grădinița dispune de întreaga gamă de mijloace necesare învățămîntului preșco-lar. Era nevoie de un astfel de local și pentru a cuprinde toți copiii preșcolari din localitate în condiții corespunzătoare de educație organizată, și pentru a sprî-jini, în același timp, participarea mai activă a femeilor la viața economico-socia-lă, îndeosebi în agricultură”.

În urma unui studiu făcut cu privire la nivelul dezvoltării copiilor de grupă mare, directoarea grădiniței a repartizat sarcini concrete pentru fiecare educa-

toare. S-a realizat analiza muncii desfășu-rate în trimestrul I și analiza probleme-lor privitoare la redeschiderea grădini-țelor din mediul rural, la 1 martie 1986. S-a dezbătut programul de activitate în cadrul organizației „Șoimii patriei”, s-au întocmit proiectele de tehnologie didacti-că și s-au studiat programele de la clasa I — mai ales pentru activitățile matema-tice — în vederea creării unei unități de cerințe pedagogice.

La inspectoratul școlar județean, așa cum am desprins din discuția cu inspec-torul școlar general Atena Vișoiu și cu inspectorul de specialitate Cristina Panait, acțiunile comune organizate de inspectorat cu U.J.C.A.P. sau sub egida Casei Personalului Didactic sint, toate, menite să facă din educatoarele mediului rural veritabile propagandiste ale politicii partidului în rîndul părinților.

De aceea, la Amara, copilăria e fru-moasă precum lumina și piinea, ase-menea tuturor roadelor pămîntului. Și roade ale pămîntului sint și ei, copiii, partea cea mai de preț din sufletul patriei, viitorul și promisiunea ei cea mai puternică, garanția tinereții și nemuririi noastre.

DOINA STERESCU

VALENȚELE FORMATIVE ALE LECȚIEI

(Urmare din pag. a 11-a)

gîndită, dar și profund simțită. Nu ajunge doar întocmirea unui foarte estetic și complet plan de lecție după percepțiile didacticei. E necesară și o trăire a lecției, o încălzire a ei la temperatura sentimentelor, convingerilor, forței de dăruire interioară. Generația de azi, lucidă, realistă, critică, demitizantă nu poate fi cîștigată ca altădată nici cu retorica romantică, nici cu marile gesturi patetice. Ea are nevoie de profunzimea motivațională a argumentului, ea urmărește cu aviditate în ce măsură educatorii sint convingși ei înșiși de ceea ce afirmă și aplică ceea ce pretind. O lecție pe care o considerăm impecabilă sub raportul cerințelor forma-le poate fi, totuși, ratată, dacă n-a reușit să stîrnească o undă afectivă, dacă nu reverberază în conștiința elevului dinco-lo de asimilarea informațiilor științifice. Puterea de convingere cu care prezentăm frumusețea unei opere literare sau evocăm o pagină de eroism național, mindria vibrantă, cu care subliniem o victorie a științei, tehnicii, artei românești fixează mai bine în memoria și conștiința elevilor cunoștințele de specialitate, formînd, în plus, sentimente trainice patrio-tice, convingeri politice, un comportament civic militant.

„Noul” în lecție nu trebuie înțeles doar ca un surplus de informații, necesare nu-mai pentru actualizarea acesteia sau com-pletarea ei cu cele mai recente achiziții ale științei. Este la fel de important mo-dul în care-i învățăm pe elevi să recep-teze noul, respingînd rutina, dogmatismul, șablonul, cultivîndu-le vocația de pionierat, formîndu-le spiritul revoluționar. Sinceritatea, probitatea, curajul, am-bianța de dezbateră liberă cu care abordăm temele de graniță ale ști-inței și chiar limitele acesteia, marile fla-gele ale umanității — criza economică, dezvoltarea inegală, poluarea și, mai ales, spectrul războiului nuclear, aspirațiile și perspectivele de miine ale tineretului, vor transforma lecția într-o dezbateră actu-ală și pasionată, vor spori interesul și atractivitatea orelor de curs, vor reduce numărul absențelor nemotivate, vor mări coeficientul de participare al ele-vilor la propria lor instruire și formare.

Privită din incidența valențelor educa-tive, lecția (ca și întreaga activitate did-actică) trebuie să constituie un act de creație, de implicare și dăruire totală în opera laborioasă, imposibil de măsurat și evaluat prin instrumente contabile și in-gineresti, care este formarea personalită-ții unui om pe măsura mileniului nou ce ne așteaptă.

PROFESORUL ÎN FAȚA PROGRAMELOR ȘCOLARE (III)

(Urmare din pag. a 8-a)

nutului conceptual, experimental și practic, punerea acestor ele-mente în relația cea mai conve-nabilă, astfel încît să se asigure realizarea obiectivelor urmărite și ierarhizarea lor în vederea stabilirii succesiunii secvențelor, a „pașilor” învățării. Este util să subliniem însemnătatea sta-bilirii, de fiecare dată, a relației dintre componentele con-ceptuale, teoretice ale conțin-țului și elementele de natură experimentală sau acțiunile practice, dat fiind faptul că ultimele două, după cum se știe, ocupă un loc și îndeplinesc funcții variate în raport cu cele din-tîi: fie ca puncte de plecare în explicarea și înțelegerea unor concepte, a teoriei; fie ca mo-dalități de verificare și de apli-care a acestora în rezolvarea unor probleme teoretice ori în acțiuni practice; fie ca mijloace de demonstrare și de explicare a conținuturilor teoretice, ceea ce înseamnă, de fapt, concomi-tența lor. Firește că o normă universală ce trebuie urmată în această privință, valabilă pentru toate conținuturile și pentru evantailor extrem de variat al situațiilor în care se realizează predarea-învățarea, nu poate fi enunțată. Opțiunea pentru o combinație sau alta constituie una din deciziile ce aparțin pro-fesorului în contextul pregătirii și realizării conținutului dat.

În strînsă legătură cu organi-zarea conținutului și oarecum subsumat acesteia este procesul pe care l-am putea numi de „esențializare” a conținutului. Se știe că, într-o accepțiune mai largă, conținutul învățămî-nțului este definit ca parte a cultu-rului, incluzînd în urma unui proces destul de complex de

selectare și de structurare, din patrimoniul cultural al umanită-ții, informația considerată necesară în procesul de formare a omului pentru integrarea lui în viața socială și în activitatea profesională. Cu alte cuvinte, programa unei discipline este produsul unui asemenea proces de selectare și reordonare a cunoștințelor după criteriile care țin nu numai de logica științei pe care o reprezintă, ci și didac-tice. Cu toate acestea, progra-mele școlare sint puze, deseori, sub „acuză” că sint prea încărcate, conținînd o mare bogăție de informații, din care unele fără strictă uti-litate. Nu este în intenția noastră de a comenta acum legitimitatea acestei obser-vații. Consemnăm, însă, faptul că judecarea programelor din această perspectivă pune față în față două puncte de vedere că-roră le corespund doi parteneri: de o parte, specialiștii, autori ai programelor, care susțin „necesitatea predării cunoștințelor” prezentate în programe, de altă parte, profesorii, care argumen-tează „necesitatea descongesci-onării” programelor pentru a le face mai accesibile elevilor. Rezolvarea nu constă, după opinia noastră, în a da „cîștig de cauză” unui punct de vedere sau altuia și nici chiar în încercarea de conciliere a lor, ci în luarea în considerare a două circumstanțe reale. Una o constituie faptul că în vremea noastră, datorită progresului științei și tehnicii, a exploziei informațiilor, omu-lui societății contemporane i se cere să cunoască, mai mult ca totdeauna, și, în consecință, con-ținutul instruirii devine tot mai bogat. Elevilor ajunși pe treptele de învățămînt care au depășit stadiul însușirii mijloacelor fun-

damentale de expresie umană, deci a instrumentelor culturii (în învățămîntul primar), li se cere să învețe mai multe lucruri și mai grele decît în perioade care aparțin chiar trecutului apro-piat. A doua interesează direct demersul pe care îl întreprin-dem și constă în aceea că supra-încărcarea conținuturilor învățămîntului își are originea nu nu-mai în programă, ci și în acți-unea profesorului de realizare a programei. Această constatare pune în evidență două acțiuni, elaborarea programelor și rea-lizarea lor, în cadrul cărora urmează să se opereze mai ri-guros selectarea conținuturilor, esențializarea acestora.

În cadrul analizei de față in-teresează, în primul rînd, pu-nera în evidență a conținutu-rilor principale prin realizarea procesului didactic. Două atitu-dini extreme se reliefează din acest punct de vedere, între care — firește — pot fi sesizate nu-meroase nuanțe. De o parte, tendința de a transmite și de a pretinde însușirea unui volum impresionant de informații, por-nind de la ideea desuetă că „totul” este important și are aceeași valoare cognitivă și for-mativă, iar gradul de instruire a unui om este dat de multitu-dinea informațiilor pe care le stăpînește. De altă parte, con-duita didactică a cărei caracte-ristică este subestimarea necesi-tății de a asimila și păstra acele cunoștințe necesare pentru înțe-legerea domeniului respectiv, ce nu poate duce decît la o instruire superficială. Este per-tinentă judecata emisă de Ra-dice, apreciînd că nu multitu-dinea informațiilor constituie inamicul unui învățămînt mo-

dern, ci „marele pericol îl re-prezintă nivelarea noțiunilor, reducerea cunoașterii la o sim-plă așezare pe aceeași linie a evenimentelor, regulilor, tehnicilor, legilor, deci fără șesuri și fără piscuri”.

Procesul de esențializare recla-mă stabilirea cunoștințelor fundamentale, a noțiunilor cheie, a căror însușire oferă elevilor posibilitatea înțelegerii proble-melor mai complexe ale dome-niului.

Un alt fapt ce trebuie subli-niat este că cerința esențializării conținuturilor nu izvorăște, dintr-o idee care ar subestima necesitatea acumulării unui sis-tem de cunoștințe din diferite domenii științifice sau tehnice. El nu trebuie înțeles ca proces de „reducție” a conținuturilor instruirii și nici asociat unei in-tenții de „simplificare” a ace-stora. După cum am mai avut prilejul să precizăm, depășirea accentului pe obiective care vi-zează dezvoltarea capacităților intelectuale, a disponibilităților elevilor pentru autoinstruire nu presupune în nici un fel subestimarea necesității și valorii acumulării de infor-mații. După cum, pentru a în-văța să te instruiesti este necesar ca învățarea să se realizeze asupra unui conținut, tot atât de adevărat este și fa-ctul că cunoașterea temeinică a unui domeniu nu se obține prin încercarea — iluzorie — de a asi-mila cît mai multe date și nici prin restrîngerea acestora pînă la limitele care fac cu neputință înțelegerea conținuturilor de bază. Problema adevărată constă în a determina valoarea diferi-telor elemente ale conținutului pentru instruirea în domeniu și pentru formarea elevilor. Aceas-ta constituie o altă problemă pe care o comportă procesul de esențializare a conținutului în-vățării, a cărei rezolvare este deosebit de dificilă.

De obicei, din acest punct de vedere, se face distincție între cunoștințe cu valoare instrumen-tală și operațională și elemente descriptive și factuale. Această delimitare, deși utilă într-un proces de „esențializare”, nu rezolvă, însă, ea singură, pe deplin

problema selecției cunoștințelor, pentru că, așa cum se poate constata, într-un proces de instruire, cele mai multe cunoștințe au alt caracter opera-tor, cit și factual, descriptiv. Ceea ce constituie „conținut în sine” la un nivel de instruire poate deveni instrument de cunoaștere la nivelul următor.

Rezultă că „esențializarea” conținutului constituie un proces mult mai complex decît o delimitare facilă între ceea ce este considerat important la un moment dat și informațiile auxiliare, nesemnificative. Ea implică o analiză temeinică a conținutului instruirii și selecționarea elementelor esențiale dintr-o perspectivă multicrite-rială: importanța cognitivă a cunoștințelor în ansamblul con-ținutului disciplinei, caracterul lor operațional, valoarea pe care o au pentru înțelegerea fenom-enelor la care se raportează, ro-lul lor în dinamica științei res-pective ș.a. Teoria informației, îndeosebi ideile raportate la fenomenul de redundanță în com-unicare își dovedesc, în acest caz, o mare putere explicativă. Ele subliniază „utilitatea” infor-mației redundante în înțelegerea unor mesaje esențiale, dar și necesitatea renunțării, apoi, la aceste informații în favoarea reținerii temeinice a conținutu-lui principal.

Subliniem că determinarea, pentru fiecare unitate de in-struire, a elementelor esențiale, semnificative ale conținutului constituie premisa îndeplinirii altor proceduri importante ale actului didactic: a) conceperea strategiei de predare-învățare și îndeosebi concentrarea acestui proces asupra acelor cunoștințe care conturează structurile cog-nitive și a căror însușire asig-ură continuarea, cu șanse de reușită, a activității de învățare și b) identificarea obiectivelor concrete, comportamentale ale procesului de instruire-învățare, care indică faptul că elevii și-au însușit conținutul prevăzut. Dar, relațiile dintre conținutul in-struirii și procesele amintite antrenează o analiză care depășește cadrul demersului de față.